

dövas

Sveriges Dövas Riksförbund

nr 1 - 2007

TIDNING

**Theresa i
huvudroll**

**Riksdags-
fråga på
teckenspråk**

**SDR:s ordförande
om ekonomin och framtiden**

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2007

Nr	Manusstopp	Utgivning
2	fre 2 mars	to 29 mars
3	fre 13 april	to 10 maj
4	fre 25 maj	to 21 juni
5	fre 10 aug	to 6 sept
6	fre 14 sept	to 11 okt
7	fre 19 okt	to 15 nov
8	fre 23 nov	to 20 dec

Redaktion

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Birgitta Leufstadius
birgitta.leufstadius@sdrf.se
taltelefon/SMS: 070-342 60 68
fax: 08-649 90 46

Redaktör

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
fax: 08-649 90 46
3G-mobil 0735 009769

Reportrar

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199

och

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Layout

Åsa Möller
Göteborgs Journalisthus
asa.moller@sdrf.se
taltelefon & fax: 031-24 24 72
Plantagegatan 3B,
413 05 Göteborg

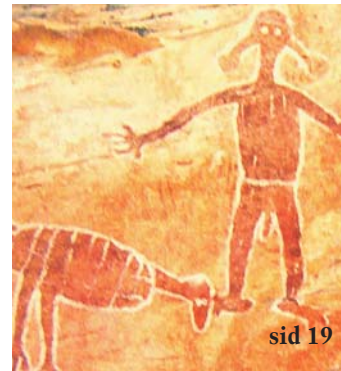
Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

Innehåll

OMSLAG: THERESA RÖNNHOLM FICK PRIS VID FILMGALAN (FOTO: NICLAS MARTINSSON)

3 LEDARE: Nu tar vi nya tag

4 SDR:s ordförande: Vi har varit för optimistiska

6 Intensiv medlemsdebatt om ekonomi och framtid

8 Teckenspråksfråga i riksdagen – på teckenspråk

9 Tolkbolag i rättsprocess mot tolkcentral

9 FN-konvention om funktionshindrade antagen

11 Stort behov av socialpsykiatrisk verksamhet

15 Rapport från "dövas Oscarsgala"

16 Här finns utbildningarna som ger jobb

18 Döve Slinger gjorde en fantastisk upptäckt

22 Vad är SDR Tecken AB?

23 UNG: Bilda en ungdomsklubb

28 Rapport från Dövas Nordiska Råd i Örebro

29 SDR uppvaktade den nya regeringen

32 PORTRÄTTET: Josette fick fin utmärkelse

34 KRÖNIKAN: En bild säger mer än tusen ord

Kom igen, allihop – nu hugger vi i!

Tillsammans skapar vi den nya dövrörelsen

Nu börjar en ny era, år 2007. Efter avbrottet för att äta julmat och utbyta julklappar fortsätter det intressepolitiska arbetet.

SDR diskuterar just nu framtidsfrågor. Ekonomin är ett bekymmer, men vi har snabbt tagit itu med problemen och min bild av framtiden är ljus. Jag är väldigt optimistisk beträffande den nya, effektivare organisation som nu skapas.

Jag tror absolut att vi kan. Vi ska skapa ett kontor med kompetent personal, som hjälper till när dövföreningarna behöver det. Samtidigt har vi personal som är väldigt duktig på att jobba mer övergripande med intressepolitiken.

Vi har också Dövas Tidnings redaktion som jobbar för medlemmarna. Här kan alla SDR-medlemmar fritt uttrycka sina åsikter. Här kan vi som jobbar med intressepolitiken berätta vad vi gör och diskutera de frågor som är aktuella.

Jag vill att vi ska bedriva effektiv opinionsbildning ut mot samhället, så att vi alla – från lokal- till riksnivå – gemensamt jobbar för att förbättra dövas livssituation och öka samhällets förståelse.

Just nu är det som bekant ekonomisk kris hos SDR. Som jag ser det var detta väntat, eftersom statsbidraget har minskat, liksom annonsintäkterna och den s.k. profilsäljningen.

Men det är bara att jobba vidare med att anpassa oss till den nya situationen och få ekonomin i balans.

En av frågorna som vi ska titta närmare på, är hur många kontor SDR behöver.

Ska det bli ett enda kontor istället för den nuvarande ordningen med verksamhet i både Leksand och Stockholm? Strukturella vinster eller ekonomiska vinster, vilket väger tyngst?

Vilken plats är lämpligast för SDR:s verksamhet,

om det bli ett enda kontor? Ska det ligga i Malmö, Örebro eller kanske Skellefteå?

Min åsikt är att det vore bättre med ett enda kontor, och jag hoppas att vi snart kan komma fram med ett konkret förslag som kan fungera.

Vi måste se in i framtiden, försöka föreställa oss en delvis mycket annorlunda framtid för dövrörelsen än den vi ser nu.

T.ex. att SDR:s centrala verksamhet finns på en enda plats. Även för dövrörelsen finns det tekniska möjligheter till nytänkande, till exempel att nå dövföreningarna via t.ex. bildtelefoni. De lokala dövföreningarna kan med SDR:s stöd bedriva lobbyarbete mot de lokala politikerna på kommunal- läns- och riksnivå.

Om vi överger kontoret i Leksand – hur blir det då med SDR:s roll som huvudman för Västansviks folkhögskola? Vilken betydelse kan vi ha för Västansvik, om vi inte ska behålla ett SDR-kontor där?

En yngre generation kommer så småningom att ta över dövrörelsen, men vi måste redan nu se över för- och nackdelarna med att ha flera kontor.

Jag skulle uppskatta att få denna och andra aktuella frågor genomlysta och debatterade hos dövföreningarna. Vad tycker ni egentligen? Säg er mening – på föreningsmötena eller i Dövas Tidning!

Vi i SDR kommer gärna till er och deltar i diskussionerna om vi får inbjudan. Vi vill gärna ha öppenhet, dialog och meningsutbyte med medlemmarna.

I tuffa tider behöver vi varandra. Jag ber ödmjukt om ett samförstånd bland medlemmarna för att vi gemensamt ska kunna forma den nya framtiden för dövrörelsen.

OLA LUNDSTRÖM, styrelseledamot i SDR

SDR hemsida: www.sdrf.se
Information: info@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Frågor och materialbeställning
info@sdrf.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Intressepolitisk chef
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Talttelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västansviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Talttelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

Finns det något ljus i tunneln...?

SDR:s ordförande om krisen och framtiden

Lars-Åke "Låw" Wikströms ansikte är som en öppen bok. De bekymrade rynkorna i SDR-ordförandens panna vittnar om att årsboken 2007 har startat tungt: Ett underskott på två miljoner kronor från 2006, flera anställda måste gå, hårda sparpaket, oro bland medlemmarna.

Från första juli 2007 ska ett "smalare" – men starkare – SDR ta form, säger Låw.

Frågan är hur det ska gå till.

SDR:s ordförande ser ut genom fönstret och funderar under tystnad en stund. Sedan vänder han sig om och säger:

– Det känns som om jag vore en brottsling. Folk tycks tro att jag avsiktligt har dolt SDR:s dåliga ekonomi för dem.

SDR-medlemmarna blev bestörta när det i höstas blev känt att organisationen väntades gå back med 2 miljoner kronor. Om de röda siffrorna sades ingenting på representantskapsmötet i Leksand i maj förra året. Det fick flera dövföreningar och dess medlemmar att ilska till: Vad är det ni har mörklagt för oss?

– Vår avsikt har aldrig varit att hemlighålla något. Det handlar om att SDR inte har skötts som det borde. Jag måste erkänna att vi har varit alltför optimistiska, och hoppats för mycket på statsbidrag och projektpengar, medger Låw.

Det här ekonomiska haveriet är inte det första. Under perioden 2002-2006, efter nedskärningarna av statsbidraget, har förbundet endast lyckats visa över-skott en gång. Det var år 2004, då sista raden i bokslutet visade ett plus på 56.243 kronor.

– De ekonomiska rutinerna har inte fungerat tillfredsställande. Det berodde på ett systemfel i organisationen. Jag är uppriktigt ledsen för det, tecknar Låw.

Ingen helhetsbild

Systemfelet förklaras till viss del med att kanslichefs-tjänsten togs bort år 2003/2004. Tanken var att skapa en "platt" organisation utan någon tydlig hierarki. Avdelningscheferna skulle ansvara för sina respektive områden. Helhetskontroll saknades.

Hur detta kunde pågå så länge, har SDR:s ordförande svårt att analysera nu i efterhand.

– Jag vill inte peka ut någon. Vi i styrelsen tar på oss ansvaret.

– Nu återskapar vi den övergripande kanslichefsfunktionen, under den modernare beteckningen generalsekreterare, säger Låw, som medan vi pratar växlar mellan "jag" och "vi i styrelsen". Men på slutet säger han oftare "vi".

– Vi ska reda ut det här tillsammans. Styrelsen betonade när jag var som mest pressad: "Allt är inte ditt fel!"

Två åtgärds paket

Vid representantskapsmötet i Stockholm 25-27 maj ska SDR-styrelsen presentera två åtgärds paket. Det första är kortsiktigt och innebär att tolv tjänster kommer att förändras, några kommer att internrekrteras och några tjänster återbesätts inte.

– Vi vill inte ropa "Det är synd om oss!"

Problem säljer. Men frågan är hur vi kan "sälja in" tecken-språket.

►► Forts. på nästa sida

En annan sparåtgärd är att de som sitter i ledningsgruppen, och ordförande Låw, tar personligt ansvar såtillvida att de avstår från del av lön – totalt 220.000 kronor.

På frågan om det betyder att de har varit alltför högvärlönde, svarar han snabbt nej.

– Vi vill bara hjälpa till att få SDR på fötter igen.

SDR:s ledning har under senare år fått procentuellt högre löneökningar än övriga anställda. Orsaken har bl.a. varit att utjämna oskäligena löneskillnader mellan kvinnor och män.

Slut med "stötdämparpengar"

Sparpaketet innebär att SDR ska spara totalt 4 till 4,5 miljoner kronor år 2008. Bortfallet av de så kallade stötdämparpengarna, ett tilläggsbidrag till de organisationer som drabbats hårt av det minskande statliga organisationsstödet, är medräknat.

– Regeringskansliet meddelade mig i julas att vi inte ska vänta oss ytterligare stötdämparpengar år 2008, säger SDR-ordföranden.

Ett tungt besked, men målet är ändå ekonomisk balans år 2007 och överskott år 2008 och 2009. Inga glädjekalkyler – endast säkra inkomster ska budgeteras.

Tre kontor i dag

Hela SDR:s organisation ses nu över, vilket kan innebära ytterligare personalneddragningar. Förbundets huvudmannaskap över Västmanviks folkhögskola, liksom antalet SDR-kontor, diskuteras.

I dag har SDR tre kontor: Ett i Stockholm – därifrån har bl.a. förbundets ordförande och dess intressepolitiska chef jobbat, medan bl.a. ekonomichefen och informationschefen är stationerade i Leksand, i det ursprungliga huvudkontoret i anslutning till Västmanviks folkhögskola. I Leksand har SDR också ett försäljningskontor.

Jobbar för alla döva

SDR:s nya strategidokument, "Teckenspråkig Tillgänglighet", ska framledes genomsyra hela arbetet.

– Vi ska ha ett tydligt fokus på dessa två T:n. Tidigare har vi jobbat med alltför många olika frågor.

På det sättet hoppas Låw att det "smalare" SDR också ska bli starkare.

Men de senare årens utveckling visar att antalet SDR-medlemmar har sjunkit stadigt, och därmed aktiviteten i många föreningar.

Hur SDR ska kunna locka fler till förbundet, eller snarare: Överleva med ett minskande antal medlemmar, kan Låw i dag inte svara på.

– Det händer allt oftare att icke medlemmar ringer till oss och ber om hjälp. Det kan därför bli aktuellt att vår nästa hårda kamp blir att få regeringen att utdela ett verksamhetsindexerat organisationsstöd, istället för dagens stöd som är baserat på antalet medlemmar.

– Det vore mer rättvist, eftersom SDR jobbar för *alla* teckenspråkiga i landet, även de som inte är medlemmar.

Men att driva igenom det, säger han, kan bli mycket svårt.

Starka regionföreningar

Vid senaste kongressen beslutades det att en arbetsgrupp skulle tillsättas och behandla dövföreningarnas framtid. Men sedan dess har det varit tyst om gruppen.

– Vi har satsat mycket resurser på teckenspråksutredningen. Därför blev framtidsgruppen vilande. Men vi ska återuppta den, lovar Låw.

Han tror på starka regionala dövföreningar i framtiden, som ersätter nedlagda landsortsföreningar, och att regionföreningarna får en större intressepolitisk roll på det lokala planet när SDR måste banta.

Låw är inte så orolig när det gäller SDR:s framtid.

– Det finns i dag många välutbildade unga döva som kan ta över. SDR kommer att finnas kvar som eget förbund så länge teckenspråket behövs. Det är min övertygelse.

"Gift med SDR"

SDR:s största huvudvärk – som Låw uttrycker det – är fortfarande PR- och mediekontakterna.

– Vi vill inte ropa "Det är synd om oss!" Problem säljer. Men frågan är hur vi kan "sälja in" teckenspråket.

En stor del av Låws arbete går till så att han går och tänker på SDR-frågor, även på fritiden.

– Ja, under mina tretton år som ordförande har det känts som om jag egentligen varit gift med SDR, ler han.

– Jag har trivts väldigt bra som ordförande. Det som händer nu är den största krisen i mitt SDR-liv. Men den ska övervinnas!

Hans ambition är att sitta kvar som SDR:s ordförande till 2009, under förutsättning att han har medlemmarnas förtroende.

TEXT: NICLAS MARTINSSON. FOTO: TOMAS LAGERGREN

– Jag måste erkänna att vi har varit alltför optimistiska, och hoppats för mycket på statsbidrag och projektpengar, säger Lars-Åke Wikström.

SDR:s nya strategidokument, "Teckenspråkig Tillgänglighet", ska framledes genomsyra hela arbetet.

Frågor och svar, tankar och förslag

Intensiv medlemsdebatt om ekonomi och framtid

Kaos är granne med Gud, heter det i Stagnelius* berömda rader. Om det stämmer så är det en fruktbart process SDR just nu genomgår.

Historien om Sveriges Dövas Riksförbund är egentligen en fantastisk framgångssaga. Uppbyggnadsfasen med Lars Kruth & co, och konsolideringsfasen med Lars-Åke Wikström & co, har varit stabilt framåtskridande. Döva i Sverige idag har rättigheter som de flesta av världens döva bara kan drömma om. Det har förstås också sin betydelse att de som styrt Sverige har försökt se till att alla ska ha drägliga levnadsvillkor.

Men förutsättningar förändras över tid. På 1990-talet var Sverige nära bankrutt, och det satte sina spår i bl.a. bidragspolitik. SDR hörde till de stora förlorarna, men det har tagit tid för förbundet att anpassa sig till de nya förutsättningarna.

Nu har SDR dragit i den ekonomiska nödbromsen och medger: "Vi har varit för optimistiska vad gäller ekonomin. Vi ville göra mer än vi hade resurser till."

Många frågor ställs av oroliga medlemmar. Förbundsledningen har redovisat läget och gjort sitt bästa för att räta ut frågetecknen, samtidigt som man jobbat fram en handlingsplan.

I december presenterade SDR ett åtgärds paket i två steg, som ska få ekonomin i balans (se intervju med SDR:s ordförande på sid. 4-5).

SVT:s teckenspråkiga program Perspektiv gjorde i januari ett försök att granska SDR:s ekonomi men redovisade inte alla fakta korrekt, vilket ökade medlemmarna oro. SDR gick ut med flera klarlägganden, och debatten i SDR:s datanätverk FC blossade upp igen.

Stockholms Dövas Förening säger sig tvivla på att åtgärds paketet är tillräckligt och kräver, stödd av Västra Götalands Dövas Förening, en extrakongress. Dövas Förening i Örebro anser att styrelsen borde ställa sina platser till förfogande.

Malmö Dövas Förening "Svenske" och Skövde DF har uttalat sitt förtroende för SDR:s sittande styrelse, liksom många enskilda medlemmar, som menar att förbundsledningen nu måste få arbetsro, och att en extrakongress kostar för mycket i det redan kärva ekonomiska läget.

För att en extrakongress ska komma till stånd krävs det enligt SDR:s stadgar att minst hälften av landets dövföreningar stödjer kravet. I dagsläget finns 39 föreningar. Vid DT:s pressläggning var det ännu oklart hur många som stödjer kravet på extrakongress.

Medlemsdebatten pågår för fullt i SDR:s datanätverk FC, där alla kan följa diskussionen och lägga fram sina tankar, dvs. alla som har tillgång till dator. Övriga får här ett axplock ur FC-diskussionen under december-januari.

B.L.

**Erik Johan Stagnelius, poet, 1793–1823*

MEDLEM: Varför lyckas HRF bättre?

Hur kan det komma sig att Hörselskadades Riksförbund HRF syns mycket mer än SDR, trots färre anställda?

MEDLEM: Inte samma förutsättningar

Vi får inte glömma "kändisfaktorn". T.ex. blir många musiker hörselskadade med tiden och går med i HRF. De skriver artiklar och uppmärksammas i medierna. Vi får heller inte glömma att många av HRFs medlemmar blivit hörselskadade på äldre dagar, samt att de lever i två världar (hörande och döva/hörselskadade). På det sättet får de fler kontakter ute i samhället.

Av SDRs medlemmar är flertalet födda döva och har inte samma förutsättningar som medlemmar hos HRF. Det är en faktor som påverkar hur mycket SDR syns i media.

Det är en viktig fråga hur man kan göra SDR mera attraktivt och göra folk medvetna om SDRs existens.

MEDLEM: Har ni hemlisar?

Jag fattar inte varför SDR vägrar ha extra kongress. Kanske en massa hemlisar inom förbundet?!

SDR: Vi följer stadgarna

SDR vägrar inte alls att ha extra kongress. Vi följer stadgarna, paragraf 7, mom 2, som säger att "Extra kongress hålls då ordinarie kongress, representantskap, förbundsstyrelse, revisor eller minst hälften av de till förbundet anslutna dövföreningarna begär det".

Skövde DF: Tack för snabba besked!

Imponerande att ni inom SDR så snabbt skickar ut information om det svåra läget för SDR både på SDR:s hemsida och även nu i Text-TV sid 281. Styrelsen och ni andra inom SDR behöver inte skämmas över att er ekonomiska budget inte hållit som ni hoppats sedan kongressen i Skövde 2005. Vårt samhälle förändras snabbt ibland och då är det inte lätt att tolka dessa signaler i tid. Det är viktigt att vi håller samman, när det blåser omkring oss. Det är vår gemenskap, som gör oss starka. Vi skulle inget klara av om vi skulle kämpa var och en för sig själv.

SDR: Vi har redovisat ekonomin

Stockholms Dövas Förening (SDF) skriver bl.a: "SDR har presenterat ett åtgärds paket som vi tvivlar på".

SDR undrar vad tvivlet består av. En arbetsgrupp – tillsatt av styrelsen för SDR – har snabbt tagit fram ett första åtgärds paket som har presenterats för föreningarna och som handlar om minskade kostnader med c:a 2,8 mkr år 2007. Detta ger full effekt år 2008 med c:a 4,5 mkr för att få budgeten i balans. En ny arbetsgrupp har tillsatts för att arbeta vidare med en långsiktig och hållbar budget. Denna arbetsgrupp tar även fram förslag på inriktning och prioritering.

SDF kräver att SDR lämnar en ekonomisk rapport över verksamheten för perioden 2004–2006.

Vid kongressen 2005 har SDR:s styrelse redovisat ekonomin för 2004 och fått ansvarsfrihet. Vid representantskapsmötet 2006 har SDR:s styrelse redovisat ekonomin för 2005 och fått ansvarsfrihet. Vid representantskapsmötet 2007 redovisas år 2006 och ansvarsfrihet provas då. Föreningarna – inkl SDF – har alltså fått en ekonomisk rapport för åren 2004 och 2005.

Under våren kommer SDR att fortsätta lämna kontinuerlig lägesrapport till dövföreningarna.

MEDLEM: Stöd SDR med en gåva

Du som vill stödja SDR i denna besvärliga situation, kan skänka en ekonomisk gåva. SDR:s postgironummer är 90 00 24–1, skriv "gåva" på talongen. Jag har redan skänkt min handikappersättning på runt 1.000 kronor i dag.

Förhoppningsvis arbetar SDR:s styrelse hårt för att se till att SDR kommer ur den ekonomiska krisen och kan återfå/behålla medlemmarnas förtroende. Det är dags att vi inser hur viktigt SDR är för oss, framför allt för döva ungdomar. De har blivit förskonade från den mörka perioden, den s.k. oralismen, och har haft en sund uppväxt med teckenspråkiga föräldrar och teckenspråk i skolan. De är stolta, modiga och dövmäddna. :-)

Vi alla sitter i samma båt, men den välter lätt om vi inte är eniga, eller är ute efter bråk. Det är bara vi själva som då får betala priset. Därmed inte sagt att vi inte får tillämpa vår demokratiska rättighet att ifrågasätta SDR om vi anser att något inte står rätt till.

MEDLEM: Dövrörelsen behöver utbildat folk

Det är genom att utbilda oss, som vi kan nå poster där vi kan påverka, ta kontroll över våra liv, och i förlängningen se till att våra livsvillkor blir bättre. Vi behöver utbildade döva på flera poster i samhället. Inom media, hos SDR, i dövskolorna, på universitetet, inom omsorgen, osv... och inom politiken!

Bristen på utbildat folk tror jag är ett av problemen både hos SVT:s Perspektiv och SDR. SDR har en del utbildad personal – företrädesvis hörande. Medan döva som jobbar där har skiftande bakgrund: Vårdbiträde, fritidsledare, elektriker, för att nämna några. SDR skulle behöva folk med utbildning inom juridik, statsvetenskap, ekonomi och andra adekvata ämnesområden – samt med ett brett kontaktnät bland politikerna. När man ska banta ner personalen blir det ännu viktigare att de anställda verkligen är rätt män/kvinnor på rätt plats.

Detta med utbildning/kompetens är något vi faktiskt måste ta upp för diskussion och beakta. Det finns en tro hos vissa att dövheten ska räcka som merit för anställning, men i många lägen så räcker det faktiskt inte. En utbildad person levererar kvalitet.

MEDLEM: SDR gör mycket gott

Jag hoppas att SVT:s Perspektiv också visar hur mycket gott SDR har bidragit med trots den knappa ekonomin. SDR vill göra mycket, och det förväntar sig även dövföreningarna och kongressombuden.

Det är som SDR:s ordförande svarade att vi alltid lever på marginalen. Ingen kan säga att SDR inte försöker lösa problemen. Den har tagit fram åtgärds paket. Sen kan man tycka det ena eller andra om det är ett bra paket eller inte. Ingen kan heller säga att SDR försökt med hemlighetsmakeri i och med den öppna redovisningen i brevet. Låt personalen och styrelsen känna att vi sluter mangrant upp för SDR. Låt dem göra vad de tror på. Ytterligare kockar tror jag inte hjälper.

MEDLEM: Massmedia har stort ansvar

Massmedia bär på ett enormt ansvar, de förmedlar en bild av den verklighet som vi lever i. Massmedia är den viktigaste kuggen i ett demokratiskt samhälle. Våra känslor, idéer och tankebanor aktiveras när vi tar del av ett nyhetsinnehåll och därför är det extremt viktigt för SVT Perspektiv att inte förbruka sitt förtroendekapital genom bristfällig research.

MEDLEM: Nu behövs enighet och förnuft

Kommunikationsproblem mellan SDR och gräsrotterna är inget nytt, men det är också gräsrotternas ansvar att upprätthålla en viss kommunikation. Problemet ligger kanske i att medlemmarna inte har god kommunikation med sina dövföreningar?

Nu är det så att SDR inte har det bra ekonomiskt. I sann demokrati anda gav kongressen SDR handlingsfrihet. Vi minns också att vi hade flera kandidater som kunde väljas. Jag var en av dem som ville byta ut gubbarna och gummorna inom SDR, men jag respekterar kongressens beslut. Jag ger SDR mitt stöd trots jag inte alltid är överens med dem eller deras arbetssätt, men demokrati är demokrati. Det bästa för var och en är att man kan enas och komma med förslag, lösningar och stöd. För vi alla har bara SDR. Självfallet har vi rätt att kritisera och kräva vissa svar, men i så fall med balans och förnuft.

MEDLEM: Vi räcker inte till

Jag tror det är dags att "tänka om" när det gäller SDR, att det ska finnas utbildat folk inom olika områden. Ibland känns det som om vi inte räcker till i kampen för rättigheter i samhället. Men vad innebär det? Innebär det att vi får in hörande folk i styrelsen? Det finns inte så många utbildade döva idag, även om allt fler döva utbildar sig nu.

MEDLEM: Efterlyser nya idéer

SDR har gått i samma gamla spår lite för länge och inte följt med i samhällsförändringarna. Det behövs förnyelse för att kunna bringa mer aktivitet, bättre ekonomi och nya idéer för att förbättra SDRs ekonomi. Men SDR kan inte förändras om vi inte hjälper till. Jag tror att en del problem beror på att SDR är som en sluten dörr. Det de gör syns inte så mycket för allmänheten, det tycker jag bör vi ändra på.

SAMMANSTÄLLNING: B.L.

Alice Åström (v) är uppvuxen med döva föräldrar.

Teckenspråksfråga i riksdagen – på teckenspråk

Alice Åström samtalar med SDR:s förbundsordförande Lars-Åke Wikström.

Döva fanns på plats på läktaren när riksdagsledamoten Alice Åström ställde sin interpellation till statsminister Fredrik Reinfeldt – på teckenspråk: – Vad kommer nu att hända med utredningen om teckenspråkets ställning? Finns det någon minister med särskilt ansvar för dessa frågor?

Det var de frågor Alice Åström (v) ville ha svar på.

Vid interpellationen* i riksdagen den 18 januari hade statsrådet Maria Larsson (Äldre- och folkhälso-minister, Kd) fått statsministerns uppdrag att svara. Hon sade att utredningen har varit ute på remiss och att remissammanställningen pågår just nu. Larsson menade att arbetet måste göras på ett bra sätt, men lovade att skynda på processen. Hon sade också att det var för tidigt att säga om utredningen kommer att leda till ett regeringsförslag eller inte.

– Där finns många intressanta förslag för att stärka teckenspråkets ställning, som vi ska arbeta vidare med. Många av frågorna hör hemma på Utbildningsdepartementet, andra på Kulturdepartementet, sade

Maria Larsson, som samordnar utredningen.

Alice Åström påpekade att remisstiden gick ut den 1 oktober, och att oron har varit stark bland döva att utredningen kommer att bli en produkt som läggs åt sidan och sedan händer inte mer.

Alice Åström, som har döva föräldrar, inledde sitt anförande på sitt eget modersmål – teckenspråket. En viktig fråga ansåg hon det är att hörselskadade barn som använder hörapparat eller barn med cochleaimplantat ska tillförsäkras undervisning både på svenska och teckenspråk.

– Vi har en ambition att följa upp alla viktiga frågor i utredningen, sa Maria Larsson. För övrigt ville statsrådet tacka Åström för en av de mer spännande och intressanta debatter hon varit med om i kammaren.

Något tidigare samma dag hade en delegation från SDR uppvaktat Maria Larssons statssekreterare i samma ärende (mer om det på sidan 29).

Debatten i riksdagen följdes av 15 teckenspråkiga på åhörarläktaren. Hela debatten finns teckenspråkstolkad på Riksdagens hemsida.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

**Interpellation – fråga i riksdagen (eller annan folkvald församling) från enskild ledamot till statsråd. Till skillnad från vanlig fråga får andra ledamöter delta i debatten.*

Slopade studiemedel drabbar döva studenter

Studenter ska inte kunna få både aktivitetsersättning och studiemedel. Det har regeringen beslutat. Det drabbar studenter som lever på både aktivitetsersättning och studiemedel, bl.a. döva studenter i Örebro.

De allra flesta fyller 20-21 år när de studerar det sista året vid Riksgymnasiet i Örebro – då har de uppnått den ålder där studiebidraget på 1.050 kronor i månaden slutar komma.

Om studiemedlen försvinner förlorar de minst 1.000 kronor i månaden, samtidigt som de måste börja betala för skolmat och busskort (är man över 20 betalar man själv).

Det har fått döva studenter att reagera. Hörande studenter tar studenten innan de fyller 20 år, alltså

kommer de att få studiebidrag gymnasietiden ut, och behöver då aldrig söka studiemedel.

Sven-Emil Karmgård, utbildningsminister i SDU säger:

– Alla gymnasieungdomar har rätt till studiemedel, oavsett funktionshinder eller övriga bidrag. Det är i så fall aktivitetsersättningens storlek och form som kan diskuteras.

När DT får tag på Eva Durhan, departementsråd vid Utbildningsdepartementet, var hon medveten om problematiken:

– Vi har uppmärksammat problemet. Vi är medvetna om de höga inackorderingskostnader som döva har. Vi på departementet vet om det här, men något mer kan jag inte säga i dagsläget, uppger Eva Durhan.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Tolkcentral anklagad för lagbrott

Det privata tolkföretaget Teckenförrådet har gått upp i en rättsprocess mot Örebro läns Tolkcentral. Teckenförrådet anser att Tolkcentralen missbrukar sin ställning på tolkmarknaden till sin fördel och försöker tränga ut de privata aktörer som finns på marknaden.

FOTO NICLAS MARTINSSON

Tolk i aktion. (Personen på bilden har inte med texten att göra).

– Landstingets upphandling gör att tolkbrukarna förlorar tolktimmar, detta på en redan ansträngd tolkmarknad, säger Niclas Rönnmark på Teckenförrådet.

I skrivande stund (slutet januari) pågår tre mål i länsrätten, av vilka två handlar om upphandling, där Teckenförrådet anser att Tolkcentralen brutit mot lagen om offentlig upphandling (LOU).

Landstinget får statsbidrag och har själva uppdraget att fördela pengarna – Landstingets tolkcentral är alltså både en aktör på marknaden samt har de statliga pengarna i handen.

Över- och underpriser?

Niclas Rönnmark säger till DT att vid en upphandling med Länsarbetsnämnden (LAN), som tidigare varit kund hos Teckenförrådet, kom Teckenförrådet med budet 600 kr per timme. Då lade sig TC i Örebro under deras bud med tio kronor, varpå LAN antog budet på 590 kronor och gav uppdraget åt TC.

Efter upphandlingen höjde TC priset till 600 kronor, enligt Rönnmark, dvs. samma pris som Teckenförrådet hade begärt. Det anser Teckenförrådet bryter mot lagen om offentlig upphandling, LOU.

*RGD-RGH — Riksgymnasiet för döva

En tolktimme kostar cirka 1.000 kr med alla kostnader, säger Niclas Rönnmark, men landstinget (=TC) tar ut ett överpris på 1.500 kronor i timmen av Örebro Universitet – trots att kommunlagen säger att man inte får bryta mot självkostnadsprincipen. Den säger att landsting och kommuner inte ska sälja med vinstintresse, de får bara täcka upp sina kostnader.

– Avtalet med LAN gäller 5.000 timmar per år à 590 kr, dvs. 2.950.000 kr, som TC får in på det. Men det kostar i själva verket TC 5.000 timmar à 1.000 kr, dvs. 5.000.000 kr. I och med att man säljer till underpris förlorar TC 2.005.000 kr på den affären. Pengar som är avsedda att betala vardagstolkning, säger Niclas Rönnmark.

– När TC säljer tolktjänster till RGD-RGH* och LAN så tar tolkcentralen mindre betalt än vad det faktiskt kostar dem. Tolkcentralen tillämpar med andra ord en underprissättning, vilket man inte får göra eftersom man då kan konkurrera ut privata leverantörer, säger Rönnmark.

Det innebär att många tolktimmar förloras för brukarna, hävdar han, och det är timmar som Teckenförrådet skulle kunna ta.

DT har försökt få en kommentar från Tolkcentralen, men ansvarig chef har inte gått att nå, och växeln meddelar att man "inte kommenterar sådant".

Förhoppningsvis kommer målen i Länsrätten att ge en del svar.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

FN-konventionen antagen

Äntligen får även funktionshindrade sina mänskliga rättigheter stadfästa av FN. Den 13 december klubbade FN:s generalförsamling igenom den nya konvention som reglerar mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning.

Konventionen ger hopp till många människor över hela världen, eftersom funktionshindrade i alla tider tvingats leva i fattigdom och utanförskap, säger Handikappförbunden HSO i en kommentar.

Länder som ratificerar (antar) konventionen blir nu skyldiga att betrakta människor med funktionsnedsättning som människor med rättigheter.

Den svenska handikapprörelsen förväntar sig nu att vår regering direkt startar arbetet med att genomföra nya konventionen i Sverige och att handikapprörelsen får vara en aktiv jämbördig part i det arbetet.

Handikappförbunden har i år gjort en alternativrapport om hur Sverige lever upp till de mänskliga rättigheterna när det gäller människor med funktionsnedsättning i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Rapporten finns på www.hso.se/Material/Maenskliga_Rattigheter
Konventionstexten finns på www.un.org/esa/socdev/enable

Mette fick stipendium

Riksteatern delade den 19 januari ut stipendier för framstående insatser under året som gått. Mette Marqvardsen, skådespelare i Tyst Teater, var en av stipendiaterna.

Juryn ansåg om Mette att hon med sin kvicka tanke, sitt mod och sin envishet är en stor inspirationskälla för alla medarbetare på Tyst Teater. Stipendiaterna belönades med 7.500 kronor, statyett och diplom. L.T.

Mette Marqvardsen.

Rapport från Tanzania-projektet:

Många problem, men även goda framsteg

Det finns i Tanzania 120 olika etniska språkgrupper i de 25 regionerna i landet. Det gör att många problem möter döva barn och tonåringar när de börjar skolan.

– Tvåspråkighetsundervisningen blir komplicerad, berättade Dr Mary Mboya från universitetet i Dar es Salaam, vid sitt besök hos SDR.

Dr Mboya, som är lektor i undervisningspsykologi vid universitetet i Dar es Salaam, förklarar att de flesta börjar skolan sent, och har ofta först lärt sig något av de lokala tecken- och skrivspråken när de kommer till dövskolan. Där får de lära sig swahili och engelska, och ofta ett nytt teckenspråk. Det gör undervisningen komplicerad.

Sedan 1999 har SDR* och HRF* ett projekt i Tanzania som ska hjälpa döva och hörselskadade till större delaktighet i samhället och avhjälpa fattigdomen. Allt stöd i Tanzania kanaliseras genom Tanzania dövas förbund, Chavita. Nyligen var Dr Mary Mboya, och Niditosy N. Mlawa, ordförande i Chavita, samt teckenspråkstolken Octavian M Simba på studiebesök i Sverige.

– Nu arbetar projektet med att höja det tanzaniska teckenspråkets status. Teckenspråkskurser genomförs, och pedagoger och kuratorer får grundläggande kunskaper i teckenspråk, säger Dr Mboya, som upplever att allt fler nu kan fler kommunicera med döva.

Tanzania hör till de länder som får mest stöd av Sverige och samarbetet har pågått i mer än 40 år. Det övergripande målet för alla insatser har varit och är fortfarande att bekämpa fattigdom.

Rädd barnen blir döva

Projektet har lett till att ett ökat antal teckenspråkstolkare fått utbildning på olika platser i landet. De har inga fasta anställningar utan ställer upp frivilligt, eller när någon myndighet betalar. Då det nu finns

fler teckenspråkstolkare har döva fått bättre samhällsinformation i de större städerna.

– Det har också lett till att vi fått bättre kontakt med den hörande omgivningen, säger Niditosy N. Mlawa.

Niditosy är gift med en hörande kvinna och har två hörande barn. Han berättar att hans fru bara kan lite teckenspråk, men barnen desto mer.

– När jag och min fru missförstår varandra brukar mina barn tolka, säger han. Men hans fru är rädd att om barnen tecknar för mycket kan de själva bli döva.

Tanzania dövas förbund, Chavita, får inga statliga bidrag. Det finns 17 dövföreningar i Tanzania och de har vanligtvis träffar på fredagar över hela landet. Förutom det svenska projektet har dövförbundet i Finland stött Chavita.

– Nu ställs allt mer krav på teckenspråk i olika sammanhang. Projektet har påskyndat utvecklingen i Tanzania, säger Niditosy.

Aids ett stort problem

Ett av Tanzanias största hälsoproblem är aids. Nu sprids smittan speciellt bland de yngre i åldern 15-24 år. Döva tonårsflickor är en utsatt grupp. Det finns hörande som utnyttjar dem, och ofta blir de smittade av HIV. Nu satsar hälsomyndigheten allt mer på information om aids, både via TV och informatörer ute i byarna.

– Döva som bor i städerna får bättre information, däremot saknas fortfarande information om aids ute i byarna, säger Niditosy.

– Döva får också bristfällig undervisning om sex i dövskolan. Denna tabubelagda inställning gör att smittan sprids snabbare, säger Mary.

Barn som blivit föräldralösa sedan föräldrarna dött i aids är i Tanzania och andra afrikanska länder ett stort problem. Många får klara sig ensamma med sina syskon, andra tas hand av sin släkt, men många tvingas leva på gatan.

Octavian M. Simba, teckenspråkstolk, Dr Mary Mboya, lektor i undervisning och psykologi vid universitetet i Dar es Salaam, och Niditosy N. Mlawa, ordförande i Tanzania dövas förbund.

...de flesta börjar skolan sent, och har ofta först lärt sig något av de lokala tecken- och skrivspråken när de kommer till dövskolan.

*SDR – Sveriges Dövas Riksförbund

*HRF – Hörselskadades riksförbund

TEXT OCH BILD: LENNART TJÄRNSTRÖM

FOTO: TOMAS LAGERGERN

En grupp inom SDR har undersökt vilken psykiatrisk hjälp som finns att tillgå för teckenspråkiga. Anna-Lena Olehn, kurator till yrket och ledamot i SDR:s styrelse, konstaterar att behoven är stora, både inom barn- och vuxenpsykiatri. Det ökande tempot i arbetslivet gör att många vantrivs, med depression och sjukskrivning som följd. Inom äldreården har man svårt att tillgodose de teckenspråkigas särskilda behov.

Det är också ett problem att många döva inte vet vilken psykiatrisk hjälp som finns att få.

I DT nr 8-06 besökte vi Dövteamet i Stockholm. Nu synar vi övriga dövpsykiatriska resurser i landet.

Psykologen:

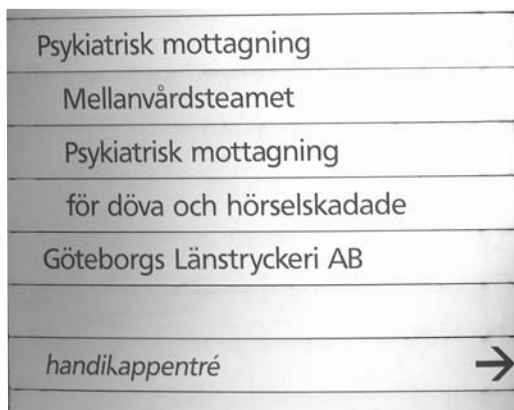
Vi människor måste förstå att vi inte kan få allt vi vill ha

Vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg finns psykiatrisk mottagning för döva och gravt hörselskadade samt en barn och ungdomsmottagning, BUP, för samma målgrupp inom region Västra Götaland. – Verksamheten fungerar bra, men det kan vara svårt att räkna till för hela regionen, säger Margareta Lundahl, enhetschef och leg. psykolog.

Vuxenteamet erbjuder individuella kontakter för utredning, stöd och behandling samt gruppverksamhet för förberedande arbetsrehabilitering och social träning.

Barn- och ungdomsteamet erbjuder medicinska, psykosociala och psykologiska utredningar och bedömningar, familjesamtal, stödsamtal för föräldrar och individualterapi med barn och tonåringar. De vänder sig också till barn och ungdomar som är hörande och har någon döv förälder.

- Tror du alla känner till verksamheten?
- Jag tror att de flesta döva vet att vi finns.
- Vad är vanligaste orsaken till att man söker sig till vuxenmottagningen?
- De som har ångest, känner oro och depression är nog den största gruppen.
- Kan man se att den tuffa arbetsmarknaden med arbetslöshet och oro skapar socialpsykiatriska problem?
- Det är inte enda orsaken, och jag kan inte hellre se någon skillnad på dövas och hörandes problem. Det är många saker som påverkar hur man mår totalt.
- Kan du i ditt arbete se att samhället har blivit stressigare?

Margareta Lundahl, leg psykolog och enhetschef för psykiatriska mottagningen för döva i Västra Götaland.

– Ja, både arbete och fritid har förändras. Vi vill göra och uppleva så mycket idag som vi kanske inte hade möjlighet till förr, och det stressar människor.

• Du menar att vi vill hinna med för mycket?

– Ja, vi måste förstå att vi inte kan få allt som vi vill ha. Många blir besvikna om de inte får allt, och tillsammans med andra påfrestningar mår de då dåligt.

Egen remiss

Vuxenteamet består av: Specialistläkare, sjuksköterska, psykolog, arbetsterapeut, kurator och sekreterare. Barn- och ungdomsteamet består av barnpsykiater, barnpsykolog och kurator.

Teamet har kunskaper om döva och hörselskadades livsvillkor samt erfarenhet av arbete med döva och hörselskadade. På mottagningen finns möjlighet att samtala på såväl tal- som teckenspråk.

Det behövs ingen remiss för att få stöd vid psykiatriska mottagningen i Göteborg, men det är bäst ringa och meddela att man vill komma. Då skickar mottagningen hem en egen remiss som man kan fylla i. Man kan också skriva kort om vad man har för problem, men det är inget måste. Boende utanför regionen behöver specialistvårdsremiss.

Västra Götaland är en stor region. För att få hjälp måste man åka till Göteborg.

– Det kan kännas jobbigt för en del patienter att behöva åka så lång väg för behandling, säger Margareta Lundahl.

Den psykiatriska mottagningen har regelbundet samarbete med regionens Dövteam

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Tuff arbetsmarknad skapar psykisk ohälsa

DT SYNAR
PSYKIATRIN FÖR DÖVA

Erik Hülphers och Madeleine Schötz (från videofilm på psykiatriska mottagningens websida).

– Vanligaste orsaken till att man söker sig till vår mottagning är att livet på olika sätt blivit komplicerat. Att vara döv eller gravt hörselskadad innebär en extra belastning som medför att de psykiska marginalerna inte är så stora. Utanförskap och ensamhet är också vanliga problem.

Det säger Erik Hülphers, leg. psykolog vid psykiatriska mottagningen för döva i Lund. Mottagningen har ett upptagningsområde som innefattar Skåne, Södra Halland, Kronobergs län och Blekinge. De flesta patienter finns dock i Skåne. Verksamheten är solidariskt finansierad, vilket betyder att alla i regionen ingående landsting betalar till verksamheten.

– De symptom våra patienter ofta besvärar av är ångest, oro, sömnsvårigheter, spänningsvärk, samt depression, nedstämdhet och trötthet, säger Erik Hülphers.

Den tuffa arbetsmarknaden skapar också många psykiska påfrestningar. Mottagningen samarbetar därför med dövkonsulenter i södra regionen. Många kommer till mottagningen efter tips från dövkonsulenter.

– En konsekvens av en allt tuffare arbetsmarknad är, liksom för hörande, att långtidssjukskrivningarna ökar, liksom sjuksättningarna, säger Erik Hülphers och påpekar att de även får allt fler remisser från Arbetsförmedlingen för döva och hörselskadade i Uppsala. Oftast handlar det om sjukskrivningar.

Snabbt och lättillgängligt

Den psykiatriska öppenvårdsmottagningen för döva är en resurs kopplad till vuxenpsykiatri. I Skåne

finns också Barn- och ungdomspsykiatri för döva, Dövteam och Dövblindteam, vårdföretaget Odigos samt dövkonsulenter.

– Vi försöker vara lättillgängliga för våra patienter. Vi har i princip ingen väntetid. Inom 1-2 veckor brukar vi kunna ordna tid för samtal, säger Erik Hülphers.

Mindre bra är att de endast kan resa en gång i månaden till mottagningen i Halmstad, Växjö och Karlskrona. Patienten kan då inte erbjudas regelbundna samtalstider om han inte själv besöker mottagningen i Lund.

– Vi försöker lösa det på bästa sätt, men begränsningen kan upplevas som frustrerande såväl för klienter som behandlare.

Madeleine Schötz, kurator på mottagningen, tror att de flesta teckenspråkiga känner till verksamheten. De skickar varje termin skriftlig information till dövföreningarna i regionen om mottagningstillfällena utanför Lund.

–Det finns behov av ytterligare information, men då räcker inte våra resurser till. Nu arbetar vi mycket "patientfokuserat" och prioriterar oftast patientarbetet före utåtriktad information, säger Madeleine Schötz.

På mottagningen i Lund arbetar en kurator och psykolog på heltid, en sekreterare på 50 procent samt en läkare 8 timmar i veckan.

– Ibland önskar vi att vi hade en större personalkraft, inte minst för att få mer tid för att kunna informera såväl döva som hörande, säger Erik Hülphers.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Här finns psykiatrisk vård och stöd för teckenspråkiga:

Psykiatriska mottagningen för döva i Västra Götaland:

Lilla Badhusgatan 2, 1 tr, Göteborg
Mottagningstider måndag – fredag
08.30-16.30

Taltelefon: 031-13 25 71

Texttelefon: 031-13 26 96

Fax: 031-13 25 94

SMS: 073-625 45 96

e-post: teamdovhorsk.psykiatri@sahlgrenska.se
sahlgrenska.se@vgregion.se

Dövteamet är namnet på psykiatriska mottagningen för döva och hörselskadade i Örebro.

De vänder sig till barn, gymnasieelever och vuxna bosatta i Örebro län. Behandlingen sker på teckenspråk. Man behöver inte remiss.

Plats: Näbbtorgsgatan 2, Örebro

Texttelefon: 019-602 3192

Taltelefon: 019-6022391

Fax: 019-602 74 16

Psykiatriska i Lund vänder sig till döva och hörselskadade teckenspråksberoende vuxna för personer som bor i södra sjukhusområdet: Skåne, södra Halland, Kronobergs län, och Blekinge. Varje torsdag är de ute i regionen och har mottagningar. En gång i månaden finns de således i Halmstad, Karlskrona, Kristianstad eller Växjö

Plats: S:t Larsområdet, Lund

Erik Hülphers, psykolog

Taltelefon: 046-17 89 50

Texttelefon: 046-14 25 42

Mobiltelefon: 070 567 48 34

e-post: erik.hulphers@skane.se

Madeleine Schötz, kurator

Texttelefon: 046-13 47 84

e-post:

madeleine.schotz@skane.se

Psykiatriska mottagningen i Stockholm

vänder sig till vuxna döva och gravt hörselskadade, och har Stockholm stad och län som upptagningsområde. De tar också emot utlandspatienter, dels sådana de besöker, dels sådana som kommer dit på specialistremisser. Mottagningen tar emot både de som har remiss och de som bokar själva.

Plats: Prästgårdsgård 4, Älvsjö

Texttelefon: 08-578 389 90

Taltelefon: 08-578389 70

Barn och ungdomspsykiatriskt team för döva och hörselskadade:

Plats: Nytorgsgatan 44, Stockholm

Telefon: 08-5560904020

Dövpsykiatriska öppenvården i Härnösand

har ett stort upptagningsområde, från Gävle i söder till längst upp i norr. De har en doktor, dövpsykolog och sekreterare anställda, samtliga är teckenspråkskunniga. Båda kan vid behov besöka olika platser i Norrland

Plats: Härnösands sjukhus

Texttelefon: 0611-84433 (avläses varje dag)

e-post: eva.karlstrom@lvn.se

Stort behov av ny socialpsykiatrisk verksamhet

75 döva stockholmare behöver stöd

När mentalsjukhusen ansågs föråldrade och lades ner i början på 1990-talet måste patienterna på avdelning 21 på Långbro sjukhus i Älvsjö – Sveriges enda för döva patienter – flytta.

De fick flytta ut till behandlingshemmet Våren i Skärholmen. Men där skulle andra patientgrupper med kortare vårdtid prioriteras. Äldre döva med omvårdnadsbehov, som ofta hade lång vårdtid bakom sig, fick inte längre plats.

– Det var anledningen till att Brittagruppen startades. Vi vände oss till de patienter som tidigare vårdats på 21:an, men som nu satt isolerade i sina lägenheter utan den viktiga dagliga kontakten på teckenspråk, säger Britt Karmgård, döv föreståndare för Brittagruppen.

Brittagruppen tillhör Skärholmens stadsdelsförvaltning och ska vara en länk mellan dövpsykiatri och samhälle, och erbjuda sysselsättning och stöd i det dagliga livet.

Den senaste tiden har Brittagruppen inte kunnat ta emot fler. Många behöver omvårdnad och andra stödinsatser, några behöver sysselsättning, andra vill bara komma och träffas.

Samordning saknas

– Verksamheten har inte fungerat tillfredställande, bl.a. har ekonomin varit dålig, och det har saknats samordning mellan olika stadsdelsnämnder i Stockholm, säger Britt.

Vid årsskiftet flyttades verksamheten till en närliggande träfflokal för hörande. Där disponerar de döva en egen lägenhet, men integreras med övriga aktiviteter.

Britt Karmgård har länge påtalat de problem Brittagruppen brottas med, men har inte fått gehör förrän i fjol. Då anordnades ett möte med alla inblandade för dövpsykiatrisk vård i Stockholm, och en kartläggning kom till stånd.

Den genomfördes av Gunilla Kvist vid socialförvaltningen i Stockholm. Hon påpekar att det saknas en övergripande strategi för att ta hand om döva med psykiska funktionshinder. Kartläggningen, som är beställd av Stockholms läns landsting och Stockholms stad, har haft till syfte att försöka effektivisera stödet för målgruppen och förbättra samverkan mellan landsting och kommun.

– Vi vet nu att 75 teckenspråkiga personer i länet har behov av socialpsykiatriska insatser. Många är isolerade och är i behov av meningsfull sysselsättning, säger Gunilla Kvist.

I Stockholm finns tre verksamheter för döva med psykiska funktionshinder: Psykiatriska mottagningen för döva i Stockholms län och SURD (Stockholms läns utrednings- och rehabiliteringscenter för döva) och Brittagruppen, som drivs i kommunal regi.

Ny verksamhet?

Kartläggningen visar att Brittagruppen idag inte fungerar tillfredställande, och nu föreslås en länsövergripande socialpsykiatrisk enhet med teckenspråkig personal och hela Stockholms län som upptagningsområde.

Enheten är tänkt att innehålla biståndsbedömning, ett mobilt boendestödsteam med uppsökarverksamhet, en träfflokal och två sysselsättningsverksamheter, en för yngre och en för äldre. Kartläggningen visar också att det finns behov av att stärka befintliga kommunala träfflokaler och sysselsättningsverksamheter med teckenspråkig personal.

Hur framtiden kommer att se ut beslutas den 15 februari av socialnämndens politiker.

– Jag hoppas innerligt att det blir som Gunilla Kvist förordar, säger Britt Karmgård.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Britt Karmgård, föreståndare för Brittagruppen, hoppas på en länsövergripande socialpsykiatrisk enhet.

Många behöver omvårdnad och andra stödinsatser, några behöver sysselsättning, andra vill bara komma och träffas.

DT SYNAR
PSYKIATRIN FÖR DÖVA

"Vi kan inte ta emot fler"

Den dövpsykiatriska öppenvårdsmottagningen i Älvsjö utanför Stockholm startade i mars 1985. Mottagningen har nu utökas med dövrehabenheter SURD (Stockholms läns utrednings- och rehabteam). Där kan unga teckenspråkiga få möjlighet till utredning och rehabilitering.

– Vår verksamhet har också dragit nytta av att det startats ett Dövteam och ett Dövblindteam i Stockholm, säger Annie-Gerd Lundén Szczesny, psykolog

och enhetschef vid dövpsykiatriska mottagningen.

Mottagningen får många nybesök av teckenspråkiga, som oftast gör egna anmälningar.

– Vi kan inte ta emot fler patienter. Våra resurser är otillräckliga för de behov som finns, framförallt bland hörselskadda och vuxendöva, säger Annie-Gerd Lundén Szczesny.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Teckenspråkig rådgivning om sex och samlevnad

Alla har någon gång i livet haft frågor kring sex och relationer, och döva är inget undantag.

– Det finns mycket information om sex och samlevnad i textform, men ingenting på teckenspråk. Det ville vi göra något åt, säger Paulina Wlostowski.

Paulina leder projektet Sex och samlevnad som SDR driver i samarbete med CFL*. Projektet blir klart till sommaren. Då finns kursmaterialet ute gratis på webben och då kan den som har tillgång till dator och internetuppkoppling surfa in på CFL:s hemsida och ta del av kursen.

Kursen innehåller två delar – en pedagogisk del, och en del där frågor kommer upp som kursdeltagarna själva ska svara på. Målet är att man både ska kunna ha kurser på plats, i t ex en dövförening, eller på distans. Kursinnehållet har hämtats från vårdguiden.se. Martin Törnblom och Paulina själv kommer att vara aktörer i videoklippen.

• Vilka frågor kommer ni att beröra?

– Alla delar av detta stora område, b.a. preventivmedel, sexuellt överförda sjukdomar och så kroppen

– hur symptomen ser ut när man har en viss sjukdom och vart man ska söka vård. Och när det gäller samlevnad tar vi upp frågor som t.ex. hur man avslutar relationer, vad man ska tänka på och mycket mera.

• Kan man använda sig av webbplatsen som ett slags "rådgivningscenter"?

– Ja, det är en extra fördel som följer med vår webbplats. Många döva känner en tvekan inför att söka hjälp eftersom man måste ha tolk, och det finns inga särskilda ställen för döva att vända sig till. Det finns dövteam lite varstans i landet, men alla jobbar på olika sätt. På webbplatsen kan döva anonymt surfa in och få svar på sina frågor.

• Är projektet till för alla åldrar?

– Nej, tyvärr. CFL:s målgrupp är vuxenutbildningar, så vi har hoppat över frågorna t.ex. om puberteten.

– Det bör bli ett nytt projekt för de unga. Det är otroligt viktigt att döva ungdomar får kunskap om sex och samlevnad på sitt första språk, det ger trygghet. Jag hoppas också att detta projekt gör att andra organisationer som RFSU* och LAFA* inser att de också borde informera på teckenspråk, avslutar Paulina.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Paulina Wlostowski.

*RFSU – Riksförbundet för sexuell upplysning

*LAFA – Landstinget förebygger aids

*CFL – Nationellt centrum för flexibelt lärande

Konstskola för döva redan i höst

Skolverket har gett klartecken till att skapa en konstskola för döva i Örebro. Den startar redan till hösten. Örebro kommun har redan givit 600.000 kronor i bidrag till projektet, som ska pågå i fyra år.

– Det här är ett unikt projekt, säger rektor Peter Ekström på Örebro konstskola till Nerikes Allehanda, Örebro är den naturliga lokaliseringen eftersom vi är ett center för utbildning för teckenspråksberoende döva och hörselskadade.

Konstskolan ska drivas under fyra år. Det sista året ska utvärderas och utvärderingen ska visa om det blir en permanent utbildning. Utbildningen ska ha plats för tolv elever med intagning vartannat år. Det blir den första möjligheten för döva att kunna bli yrkeskonstnärer.

Vilka får söka? Alla som är beroende av teckenspråk, som gått klart gymnasiet och behöver en kompletterande utbildning för att kunna söka till konsthögskolor här i Sverige eller ute i världen, kan söka till Örebro Konstskola för döva.

TOMAS LAGERGREN

Författare till boken "Dövhet och Hörselnedsättning: Elsa Foisack, Lolo Danielsson, Emelie Cramér-Wolrath, Jari Linikko, Carin Roos (redaktör), Anna-Carin Rehnman och Ann-Christine Wennergren. Saknas på bilden: Siv Fischbein (redaktör) och Lotta Andersson.

Ny bok om pedagogik

Nya boken "Dövhet och Hörselnedsättning ur ett specialpedagogisk perspektiv" handlar om interaktion, delaktighet och lärande för personer med dövhet eller hörselnedsättning, både barn och vuxna. Fokus ligger på hur man praktiskt kan hantera vardagen och författarna beskriver möjligheterna snarare än begränsningarna.

Författargruppen utgörs av medlemmar i ett nätverk, Döv- och hörselområdets doktorander och postdoktorander i pedagogik, DHOP, som bildades ur en önskan att utbyta tankar, idéer och kunskap. Boken, som utges av "Studentlitteratur" vänder sig till personer som i sin utbildning, forskning eller i sitt yrke kommer i kontakt med personer med dövhet eller hörselnedsättning.

L.T.

Glada pristagare, t.v. Joakim Hagelin Adeby och Mindy Drapsa. I mitten Theresa Rönnholm. T.h. Mona Riis, filmgalans projektledare.

Dövas Oscarsgala – en glittrig succé

En light-version av Oscarsgalan. Så kan man beskriva den andra visuella filmgalan i Örebro. Där bjöds glittriga klänningar, eleganta kostymer, bubblande drinkar, vinnarstatyetter och mingel-reporter från Nerikes Allehanda.

Vinnarna:

- Bästa huvudroll** – Therese Rönnholm (Tittarna)
- Bästa biroll** – Jakob Malmström (Tittarna)
- Bästa regissör** – Mindy Drapsa (Secrets)
- Bästa kameraman** – Joel Kankkonen (The freezing out)
- Bästa redigerare** – Mikael Öhlund (Come to me)
- Bästa manus** – Filip Wlostowski (Tittarna)
- Bästa film** – Secrets
- Publikens favorit** – Secrets (som vann med 40 röster, tätt följd av Tittarna med 39 röster)

Bidragen:

Alvet & Höst, Autumn, Come to me, East to west, Fjädrarnas vind, Olle, Renässansen, Secrets, The freezing out och Tittarna.

De 175 rödklädda sittplatserna på Örebro teater invaderades långt innan dagen D för teckenspråkiga filmmakare ägde rum.

– Det var ett otroligt sug efter biljetterna när vi släppte dem på nätet, sade projektledare Mona Riis, medan hon delade ut program till den köande skaran besökare.

Första kvällen, 1 december 2006, visades tio kortfilmer. Som kortast 5 minuter, som längst 28 minuter. Den nygamla filmen *Alvet och Höst* inledde galan med en färgorgie.

En roadmovie, *East to west*, var galans enda komedi. Killarna i filmen tuffade i sin svarta bil till Västkusten i hopp om att få ragg. Filmen har en härligt hög töntfaktor.

– En riktig sommarfilm! utbrast någon i den skratande publiken.

De andra filmerna var betydligt allvarigare. Teman var bl.a. utfrysning, självmord och olyckliga vilsna unga.

– Överraskande att filmerna blev så bra! Jag efterlyser dock fler komedier, sade Sarah Remgren, 20-årig gymnasiestuderande från Örebro.

Den mindre handikappvänliga festlokalen, en bit utanför Örebro teater, fick tina upp de frusna besökarna efter filmerna. Händerna gick varma när alla tecknade. Många klagade att lokalen var trång.

Dagen därpå var tillställningen betydligt pampigare. Gästerna anlände galaklädda. Juryns beslut skulle tillkännages och nio statyetter delas ut. De har sin form från den jättelika statyn på scenen, och har en

mycket genomtänkt design.

– Gubben har inga öron – ”döva”, ingen mun – ”pratar inte”, stora armar – ”tecknar stort”, och dessutom stora lysande ögon.

– Ja du vet varför..., log Christoffer Hellöre, en av formgivarna.

Snart kom överraskningen: Kvällens presentatörer var Niclas Björkstrand och Juli af Klintberg från SVT. Tekniken var betydligt snällare nu, jämfört med första galan 2005, som hade en rad tabbar.

Mindy vann storslam

De filmer som vunnit flest priser är *Secrets* (Bästa film, Bästa regissör och Publikens favorit) och *Tittarna* (Bästa huvudroll, Bästa biroll och Bästa manus). Juryns beslut var inte enkla. ”Så många duktiga filmare!” sa en i juryn till DT. Deras motiveringar finns att läsa på www.vfilm.se. Anmärkningsvärt var att de inte lästes upp när priserna delades ut.

Mindy Drapsa, som vann storslam med *Secrets*, vill med filmen visa att alla har mer eller mindre hemligheter. Hennes stora dröm är en långfilm om några år.

Theresa Rönnholm, prisad för bästa huvudroll, funderade: Ses hon som skådespelare eller Theresa?

– Jag tror att det är på gränsen – dövvärlden är ju så liten!

En mycket nöjd projektledare, Mona Riis, sade att hon hoppas se en mer blandad publik på nästa gala – nu var besökarna övervägande unga.

En av dem som vill bidra till den tredje visuella filmgalan är webbkonsulten Niklas Wanjura från Malmö:

– Vi i Skåne är på gång att bilda en filmgrupp på drygt fem personer.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Här finns utbildningarna som verkligen ger jobb

ARBETS-
MARKNAD

– Vi försöker erbjuda utbildningar som håller hög kvalitet och leder till arbete, säger Hans Näverskog, som tillsammans med Thomas Hellsten ansvarar för Assistentutbildning med inriktning mot specialpedagogik samt Vård och omsorgsutbildning vid Iris Hadar i Uppsala. Båda utbildningarna anordnats på uppdrag av Arbetsförmedlingen, och sedan 2001 har 48 döva och gravt hörselskadade genomgått de båda utbildningarna. – Efter avslutad utbildning har de allra flesta fått arbete, konstaterar Hans Näverskog.

Assistentutbildning med inriktning mot specialpedagogik är eftertraktad av arbetsgivare runt om i Sverige. Det är en 60 veckor lång pedagogisk utbildning som innehåller bland annat 10 poäng i Specialpedagogik, och där samarbetar Iris Hadar med Örebro universitet. Efter avslutad utbildning får de flesta arbete i teckenspråkiga special- och förskolor och andra pedagogiska verksamheter.

Vård- och omsorgsutbildningen innehåller en hel undersköterskeexamen. Det är en utbildning för dem som vill arbeta med människor inom hälso- och sjukvård eller socialvård. De som genomgått den 58 veckor långa utbildningen får oftast arbete inom äldreboenden, dagliga verksamheter, elevhem, gruppboenden för teckenspråkiga med funktionshinder samt i verksamheter för teckenspråkiga med psykosociala problem

– En viktig del av utbildningen är att deltagarna får

praktik på flera olika arbetsplatser, säger Hans Näverskog, och påpekar att just detta ofta leder till jobb efter utbildningen.

Birgitta Martinell har arbetat som lärare för alla grupper som gått hos Iris Hadar. Hon har på nära håll sett hur deltagarna utvecklas under utbildningen. Att stärka elevernas självförtroende ser Birgitta som en viktig uppgift.

– Vi ställer kravet att de läser en yrkesutbildning, och inga undantag görs för att de är döva. Överlag ser jag att de som studerar här växer som människor och får en stor portion social kompetens med sig i bagaget när de lämnar utbildningen, säger hon.

Före utbildningen lämplighetstestas och intervjuas de sökande under två dagar av Arbetsförmedlingen. Vid Iris Hadar har man den senaste tiden märkt att kraven från specialskolorna har ökat.

– De har börjat efterfråga döva assistenter som har akademisk utbildning och kan arbeta tillsammans med speciallärarna i klasserna, säger Hans Näverskog.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Skärpt lag mot diskriminering i arbetslivet

Från och med den första december skärptes lagen som förbjuder diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder.

Skärpningen innebär att arbetsgivaren nu är skyldig att vidta skäliga stöd- och anpassningsåtgärder under pågående anställning.

Tidigare var det främst när man rekryterades som arbetsgivaren var skyldig att se till att arbetsmiljön fungerade.

– Det är positivt att lagen nu skärps. HO har länge påtalat denna brist, säger Jenny Olausson, nyttillträdd vikarierande Handikappombudsman (HO).

Jenny Olausson.

FOTO: NINA RAMSBY

ANNONS

ÖREBRO LÄNS LANDSTING

Fellingsbro folkhögskola

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

4-årig utbildning
förlagd till Örebro
(förkunskaper kan korta utbildningen)

Läs gärna mer på vår hemsida:
www.fellingsbro.fhsk.se

Öppet hus 3 mars kl 10-14
på Klerkgatan 16, Örebro
Välkommen!

019-602 82 00

Fellingsbro folkhögskola
ÖREBRO LÄNS LANDSTING

Dorota jobbar vid ett gruppboende

Tålamod och lyhördhet en styrka i jobbet

– Mina två vuxna barn är stolta över att ha en mamma med behörighet att arbeta som undersköterska, säger Dorota Markowski.

Dorota Markowski är född i Polen och kom till Sverige 1983. I 18 år arbetade hon i ett litet företag med monteringsarbete. Då företaget fick brist på systerställning blev Dorota arbetslös. Hon fick efter en tid möjlighet att praktisera på ett gruppboende för teckenspråkiga med funktionshinder. Hon trivdes och anmälde sig och blev antagen till en 58 veckor lång utbildning i vård och omsorg vid Iris Hadar i Uppsala.

Nu har Dorota fått arbete som vikarie vid tre gruppboenden för döva i Stockholm.

– Jag trivs med att arbeta inom vården, säger hon.

Dorota Markowski hade inte gått i skola sedan 1968 när hon började studera på Iris Hadar.

– Det var tufft i början och jag fick arbeta hårt, säger hon, och påpekar att hon är väldigt nöjd med utbildningen.

Den starka sammanhållningen i klassen där alla stöttade varandra, och lärarna som var engagerade och kompetenta, gjorde att studierna kändes bra.

Dorota Markowski har fått arbete som vikarie vid tre gruppboenden för döva i Stockholm.

– När jag sökt jobb har jag märkt att min utbildning har underlättat för mig, då många arbetsgivare känner till skolan och dess positiva rykte.

Hon tycker också det är lättare att arbeta sedan hon fått utbildning, och upplever att självförtroendet har blivit bättre.

– I grunden är jag nog lite blyg, men jag tycker om att arbeta med människor, säger Dorota, och upplyser om att tålamod, lyhördhet och hjälpsamhet är en styrka inom hennes arbetsområde.

Innan vi skiljs åt säger Dorota spontant:

– Utbildningen i Uppsala har hjälpt mig otroligt mycket. Jag rekommenderar alla som är intresserade av vård- och omsorgsarbete att söka till utbildningen.

TEXT OCH BILD: LENNART TJÄRNSTRÖM

**ARBETS-
MARKNAD**

Kent arbetar på ett skolhem

Stort behov av manliga assistenter

– Jag har lärt mig väldigt mycket under utbildningen. Den har öppnat mina ögon för hur man ska kunna bemöta andra och vara en bra pedagog, säger Kent Ljungberg.

Under sex år arbetade Kent som lageransvarig och butiksmedarbetare vid Onoff AB i Härnösand. När butiken avvecklades 2005 valde Kent att vidareutbilda sig under 60 veckor till assistent med inriktning mot specialpedagogik vid Iris Hadar i Uppsala.

Nu arbetar han vid Odigos skolhem "Fenix" i Enköping. Det är ett nytt boende med åtta moderna lägenheter för döva med ytterligare funktionshinder. Det är den tredje enheten inom Mo Gårds-gruppen*, som har sin bas i Finspång och verksamhet på flera håll i landet. Gästerna kommer från hela landet.

På det nya jobbet tycker Kent om att det händer

nya saker varje dag. Han upplever det som stimulerande att se hur de boende utvecklas.

– Jobbet kräver att man har tålamod och tycker det är roligt att jobba med ungdomar som har sociala problem. Man får vara med och stödja dem i deras val inför framtiden, säger Kent Ljungberg, som tycker att han får mycket positivt tillbaka i jobbet.

Han tycker det känns skönt att ha en bra grundutbildning.

– Det var en tuff och bra utbildning i Uppsala. Jag fick bl.a. lära mig att ha tålamod och att tåla kritik. Det har jag nytta av i mitt nuvarande arbete, säger han.

Idag behövs fler döva manliga assistenter, och de flesta som går utbildningen får arbete.

– Det händer att arbetsgivare ringer till de utbildningsansvariga och efterfrågar manliga döva assistenter, säger Kent Ljungberg.

LENNART TJÄRNSTRÖM

*Mo Gårds Gruppen är ett samlingsnamn och omfattar: Stiftelsen Mo Gård, Resurscenter Mo Gård AB, samt Mo Gård Folkhögskoleförening, Nationellt Kunskapscenter för Dövblindfrågor, Odigos AB och Mo Gårds Företagstjänst.

Skrapar du bilen på morgonen?

Om du skrapar rutan med bilen igång utsätter du andra och dig själv för hälsofarliga utsläpp. Låt inte bilen gå på tomgång mer än en minut. Utsläppen är större om bilen går på tomgång än om den stängs av och startas om. Dessutom tar det längre tid för katalysatorn att tända.

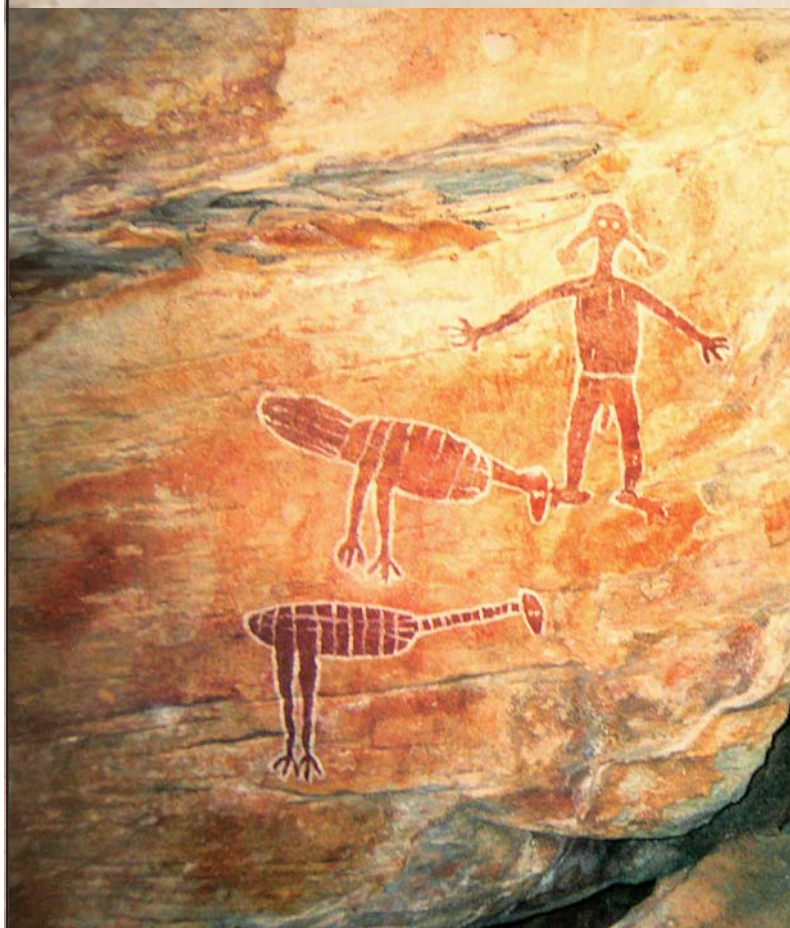
Använder du kupé- och motorvärmare så är både bilen och motorn varm på morgonen och du använder mycket mindre energi.

Det bästa för miljön, din egen och andras hälsa är att låta bilen stå. Spara på bensinkostnaderna, cykla eller åk kollektivt istället.

Läs mer på www.vasteras.se/moh

VÄSTERÅS STAD
Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Döve Slinger gj

En dag år 1960 var den döve vägarbetaren Laurence "Slinger" Rootsey ute på vildsvinsjakt väster om Cooktown i norra Queensland, Australien. Det var under hans lediga tid från vägarbetet med Peninsula Development Road, som drogs norrut genom vildmarken. Plötsligt kom Slinger springande tillbaka till vägarbetarnas läger, ivrigt viftande.

Det visade sig att Slinger hade hittat de unika förhistoriska klippmålningar, som senare fick namnet Split Rock, och som idag anses vara några av världens mest betydelsefulla klippmålningar.

Platsen med Split Rock ligger i ett område som kallas Quinkan Country för att här finns, enligt aboriginerna – Australiens ursprungsbefolkning – gott om andar, "quinkans".

Quinkan Country har nu ett flertal registrerade klippmålningsskulpturer och 1977 fick området status som reservat, tack vare den välkände aboriginikännaren Percy Trezise.

– Slinger har aldrig blivit omnämnd i sammanhanget, berättar Slingers hörande bror Bill för mig.

– Men det var Slinger som upptäckte målningarna. Jag jobbade själv med vägarbetet, så jag vet. Aboriginerna vågade inte gå upp i området, berättar Bill vidare, de var rädda för andarna i området, för "quinkans". Det var därför ingen hade upptäckt målningarna förut.

Dövfödde Slinger, som i dag är 75 år, fick aldrig lära sig något teckenspråk, så istället utvecklade han ett kroppsspråk där

Res med Scandorama!

Vi har erfarenhet av att skräddarsy resor för döva, eller blandade grupper med döva och hörande. Tillgång till bussar med kamera och TV-skärmar där teckentolkning syns även under färd! Kontakta oss för offert, antingen för kortare resor inom Sverige, rundresor inom Europa eller kanske t o m en resa till Världskongressen för Döva i Madrid 2007.

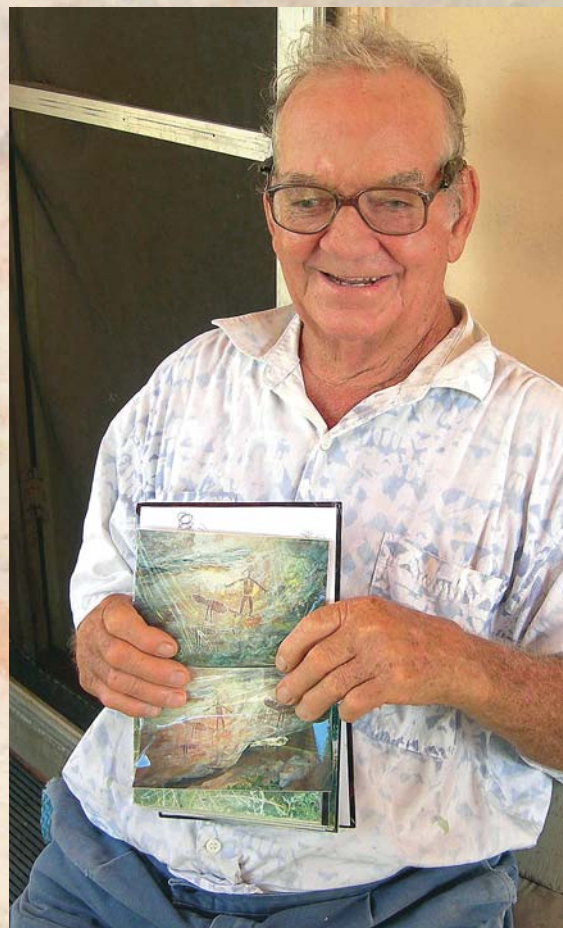
Välkomna med er gruppförfrågan!

SCANDORAMA®
Grupp & Konferens

Tfn: 040-600 00 60 • e-post: grupp@scandorama.se • www.scandorama.se
Emma Bokemo ebk@scandorama.se • Anneli Treuding atu@scandorama.se
Susanne Hassel sha@scandorama.se • Ina Malm ima@scandorama.se

Det spekuleras om att den australiska kontinenten befolkades för över 60.000 år sedan, enligt somliga ännu tidigare. Klippmålningarna i Quinkan Country antas vara omkring 32.000 år gamla.

Döve Slinger Rootsey gjorde den fantastiska upptäckten när han var en ung man på 60-talet. Idag har han hunnit bli 75 år.

orde en fantastisk upptäckt

han ritar bilder och symboler i luften.

– Slinger har umgåtts mycket med aboriginer och de förstår varandra, så de verkar dela det här figurspråket, berättar Mark Berg, en vän till Slinger.

Mark berättar att hans fru, som är från grannön Papua New Guinea, har en yngre bror som också är döv:

– Och när Slinger och han träffades så kunde de kommunicera hur bra som helst! Därför tror jag att det här figurspråket måste vara ett av världens äldsta språk, som vi människor allmänt använt innan vi utvecklade andra metoder att kommunicera.

Mark har lärt sig Slingers språk och tack vare det kan han tolka åt mig. Och Slinger delar gärna med sig av sina historier.

Han berättar om Split Rock och hur han ofta var ute och vandrade i området när han jobbade med vägbygget. Det tog ju sin tid innan vägen blev klar.

Bortsett från vägarbete har Slinger jobbat större delen av sitt liv med trädgårds- och rensningsarbete i Cooktown, där han bott i hela sitt liv.

– Varför kallas du för Slinger? frågar jag nyfiskt.

Slinger skrattar och visar hur han skjuter med en slangbella (slingshot) och hur en fågel faller död ner.

Han tillägger att det var då det – idag får man inte skjuta fåglar. Mark säger att Slinger var otroligt bra på slangbella, bättre än de flesta. Slinger ruskar först på

huvudet, men sedan ler han och håller med.

Slinger har ett stödomslag kring sitt vänstra knä, och han haltar när han går, så jag frågar honom vad som hänt. Han svarar att det var en "barramundi".

– Hur gick det till? undrar jag.

Slinger berättar att han var ute fiskade och fick håll på en stor barramundi, men i kampen för att få fisken ombord på båten så fastnade fiskens vassa stjärtfena i Slingers smalben och han föll överbord.

Eftersom det fanns gott om krokodiler i floden, och det blödde från Slingers ben, så var han tvungen att så fort som möjligt ta sig upp ur vattnet. Att komma undan krokodilerna var ju viktigare än att få loss barramundin, så när han drog sig upp ur vattnet gick det inte bättre än att barramundins stjärtfena skar in under Slingers knäskål.

Trots detta obehagliga äventyr är fiske fortfarande Slingers favorithobby.

Innan jag lämnar Slinger ber jag att få fotografera honom, och då tar han fram foton från Split Rock och håller dem framför sig.

Och med hjälp av sitt uttrycksfulla kroppsspråk säger han med stolthet:

– Det var jag som upptäckte Split Rock.

ANN-BRITT STERNFELDT I COOKTOWN, AUSTRALIEN

...Slinger hade hittat de unika förhistoriska klippmålningar, som senare fick namnet Split Rock, och som idag anses vara några av världens mest betydelsefulla klippmålningar.

VÄLKOMMEN TILL

VÄSTANVIKS FOLKHÖGSKOLA

DEN TECKENSPRÅKIGA
FOLKHÖGSKOLAN

Västerviks folkhögskola erbjuder följande kurser vårterminen 2007:

Prova-på kurs

12 – 16 mars 2007

En kurs för dig som vill prova på att läsa på folkhögskola. På allmän kurs finns det möjlighet att läsa in gymnasiekompetens i vissa ämnen under 1 - 3 år.

Under veckan får du delta skolans alla övriga aktiviteter och dessutom känna på den härliga teckenspråksmiljön som finns på skolan.

Kursen är kostnadsfri. Du bor i dubbelrum, tar med egna lakan och städar själv.

Kursansvarig: Julia Kankkonen

Sista anmälningdag: 23 februari 2007

Film - Ljusteknik - Redigering

19 – 23 mars 2007

Den här kursen innehåller allt Du behöver för att kunna agera både framför och bakom kameran. Under veckan gör vi en kortfilm och då får du lära dig grunderna i filmkunskap, planering, ljussättning, översättningsövningar, filmteknik i olika miljöer, redigering och slutligen hur man bränner den färdiga filmen på en CD. Skolan använder följande redigeringsprogram: Premiere pro, Premiere elements och Movie maker 2.0.

Den här kursen passar dig som är filmintresserad och vill lära dig tekniken för att kunna göra egna filmer eller undervisningsmaterial.

Kurskostnad: 1800:-

Kursansvarig: Julia Kankkonen

Sista anmälningdag: 23 februari 2007

Feng Shui & Design, steg 2

30 mars – 1 april 2007

Feng Shui visar hur man kan inreda sitt hem för att skapa ordning, stämning och harmoni genom att använda rätt material, färg och form.

Det här är en kurs för dig som redan har lärt dig grunderna i den gamla, kinesiska läran Feng Shui. Den här gången tar vi bla upp de "fem elementen," fördjupning i färg o form och mycket annat.

Design är populärt idag, men vad är design egentligen?

Diplomerade ledare i både Feng Shui och design föreläser.

Den här helgen kommer du att få massor med tips som du kan ha nytta av när du ska inreda ditt hem.

Kurskostnad: 1200:-

Boende i dubbelrum med dusch och wc. Du tar med dig egna lakan och städar själv.

Kursansvarig: Karin Vestin

Sista anmälningdag: 28 februari 2007

Sårbar - psykisk ohälsa

30 mars – 1 april 2007

Många döva barn och ungdomar mår dåligt idag. Samhällets krav och de egna kraven blir för många en alltför tung börda. Vad kan vi som jobbar med barn och ungdomar göra, hur bemöter vi dessa grupper, hur kan vi uppfatta varningssignalerna i god tid och hur kan vi uppmuntra det friska? Frågorna är många och angelägna. Därför är det viktigt att Du som är döv och jobbar som fritidsledare, assistent, lärare, boendepersonal deltar i denna viktiga kurs. Föreläsare från Allmänna Barnbördshuset.

Kurskostnad: 3000:- helpension

Ansvariga lärare: Eva Norberg
Liv Lunde Andersson

Sista anmälningdag: 28 februari 2007

VÄSTANVIKS FOLKHÖGSKOLA
TECKENSPRÅKIG STUDIEMILJÖ

Datakurs för pensionärer, fortsättningskurs

16 – 20 april 2007

Den här kursen vänder sig till dig som har gått grundkursen i data och har en egen dator hemma. Du kommer att få välja ett område som du vill fördjupa dig i, tex.:

- *First Class*: Skriva, skicka bilaga
- *Internet*: Fotolabb
- *Digitalkamera*: Grundkurs
- *Foto*: Ladda in foton i datorn
- *Picasa*: Fotoredigeringsprogram

Förutom nya kunskaper, god mat och bra boende får du delta i skolans övriga aktiviteter och i den teckenspråkiga gemenskapen på skolan.

Antal deltagare: Max 20 deltagare

Kurskostnad: 3700:-

Kursansvarig: Julia Kankkonen

Sista anmälningdag: 16 mars 2007

Jägarexamen, introduktionskurs

28 – 29 april 2007

Är du intresserad av jakt, natur och funderar på att ta jägarexamen? Då är kanske det här en kurs för dig!

Under våren erbjuder Västerviks folkhögskola en introduktionskurs i jakt.

Kursinnehåll: Allmänt om olika jaktsätt, jakthundar och spårning.

Vi kommer att titta på jaktfilmer och dessutom går vi ut i skogen och letar efter djurspår.

Kurskostnad: 1200:-

Kursansvarig: Gunnar Hårdén

Sista anmälningdag: 28 mars 2007

Friskvård

28 – 29 april 2007

Är du sockerberoende, är du nyfiken på GI kost, behöver du gå ner i vikt eller har du tänkt att börja motionera men har svårt att komma igång? Då är det här kursen för dig! Du kommer att få prova på olika träningsformer tex Pilates, Qi-gong, yoga, stavgång och mycket annat.

Kost och motion är huvudtemat i denna kurs och vi kommer både praktiskt och teoretiskt att fördjupa oss ämnet.

Du får inte missa denna "Kom igång" Kurs!

Kurskostnad: 1200:- helpension

Kursansvarig: Kati Petters

Sista anmälningdag: 28 mars 2007

Föräldrakurs om barn med funktionshinder

11 – 12 maj 2007

Kursen vänder sig till döva föräldrar med barn som har funktionshinder ex enl följande: Damp, ADHD, Aspergers syndrom, Dyslexi, Utvecklingsstörning m.m.

Syftet med kursen är att få träffa andra föräldrar med samma problem, ta upp bemötande frågor tex attityder från anhöriga, samhälle, sjukvård m.m.

Målet med denna kurs är att stärka dig som förälder till ditt funktionshindrade barn, knyta nya kontakter med andra i samma situation, bilda nätverk eller föräldrastöd!

Kurskostnad: 250 kr inkl mat och boende. Enkelrumstillägg 200 kronor.

Barn 0–3 år gratis, 4–12 år 125 kr, 12–17 år 188 kr.

Anmäl barnets namn och ålder, om ni önskar barnomsorg och behov av extra stöd.

Resa: Resersättning kan sökas för billigaste färdstätt. Hämtning vid Leksands station kl 16.53. **Sista anmälningdag:** 13 april

Retorik - våga ta plats

14 – 15 maj

Att hålla ett informerande föredrag eller att uttrycka sina åsikter inför en större grupp människor är en konst som man kan lära sig. Under två intensiva dagar får du de bästa tipsen och även träning i framförandeteknik.

Kursen tolkas och slinga finns tillgänglig.

Kurskostnad: 800 kr inkl mat och boende.

Kursansvarig: Göran Enoksson

Sista anmälningdag: 4 april

Trädgårdskurs

18 – 19 maj 2007

Drömmer du om att odla egna, giftfria grönsaker och blommor i härliga färger?

Nu har du chansen att lära dig hur man bygger upp en trädgård från grunden.

I teori och praktik tar vi upp: jordförbättring, gödsling, växtval, förkultivering, plantering och skötselråd. Dessutom får du ta del av skolans projekt

"Västerviks Gröna rum" och utifrån detta diskuterar vi hur man kan använda natur och trädgård i ett läkande och rehabiliterande syfte.

Kurskostnad: 1200:-

Kursansvarig: Kati Petters

Sista anmälningdag: 18 april 2007

Bild - Form - Akvarellmålning

15 – 17 juni 2006

Det här är en kurs för dig som är intresserad av färg och form och som vill prova på olika tekniker.

Du kommer att få måla så mycket som möjligt men du får också lära dig lite om färglära, hur man använder färg, kontraster, blandningar, papper, penslar och mycket annat. Om vädret tillåter ger vi oss ut på äventyr i Leksands vackra natur med målarlåda och kaffekorg.

Du behöver inte ha några förkunskaper, undervisningen anpassas efter dina önskemål och behov.

Välkommen till en skaparhelg på Västerviks folkhögskola!

Kurskostnad: 1200:-

Kursansvarig: Björn Sandberg

Sista anmälningdag: 15 maj 2007

• **KURSANMÄLAN MED namn, adress, telefon och personnummer skickas till:**

Västerviks folkhögskola
Box 300
793 27 Leksand
fax 0247-101 39

• **KONTAKT OCH FÖRFRÅGAN:**

e-post: vastanvik@sdrf.se
Telefon: 0247-641 03 tal,
0247-641 39 text

Se även vår hemsida
www.sdrf.se/vv

VÄSTERVIKS FOLKHÖGSKOLA
TECKENSPRÅKIG STUDIEMILJÖ

Mats Jonsson, verksamhetsledare.

De jobbar på
SDR Tecken
AB: Fr.v. Göran
Tannlund, Bibbi
Burman, Annika
Stjärnlöf och
Lefte Eriksson

Vad är egentligen SDR Tecken AB?

Hallå, verksamhetsledare Mats Jonsson – SDR-medlemmarna undrar hur det går för förbundets bolag, SDR Tecken AB?

– SDR Tecken AB är ett tjänsteföretag som gör översättningar från svenska till teckenspråk, översättningar av information på webbsidor och annat informationsmaterial, säger Mats Jonsson, verksamhetsledare på deltid i företaget, samt ledamot i SDR:s styrelse.

Verksamheten startade 2003 i mindre skala. Idag är SDR Tecken AB ett helägt aktiebolag till Sveriges Dövas Riksförbund SDR. Företaget har fyra anställda. Affärsidén är att företaget ska, på affärsmässiga grunder, tillhandahålla kvalitativa och flexibla anpassningar av information och material till teckenspråkiga.

• Till vem vänder sig SDR Tecken AB?

– I första hand till myndigheter, landsting, kommuner och företag med målsättningen att deras information – hemsidor etc. – ska bli tillgänglig för teckenspråkiga. Vi skapar också DVD på teckenspråk.

• Har de tilltänkta kunderna förstått hur viktigt det är att få översättningar till teckenspråk?

– Fortfarande finns en stor okunnighet hos framför allt kommuner. Via marknadsföring ska vi göra kommuner och myndigheter medvetna om att SDR Tecken AB finns, och varför information bör finnas på teckenspråk.

• Vilken strategi använder ni i marknadsföringen?

– Många är medvetna om att handikapplanen sträcker sig fram till år 2010, och många har funderat kring tillgänglighetsfrågan. SDR Tecken AB kan hjälpa dem att göra sina webbsidor mer tillgängliga.

• Vad är företagets styrka?

– Vi har kompetens. Döva, med mycket goda kunskaper i både svenska och teckenspråk, bearbetar och översätter svenska texter till teckenspråk. Att översätta till teckenspråk handlar inte bara om att översätta ord för ord. Våra kunder ska känna att de når fram på teckenspråk.

• Vem bestämmer vad som ska översättas?

– Det gör beställaren, i samarbete med oss.

• Vad skiljer SDR Tecken AB från andra översättningsaktörer på marknaden?

– SDR står bakom bolaget, och all vinst tillfaller SDR. Detta är en kvalitetsstämpel. Vi vill förmedla till våra kunder att de, genom att anlita oss, gynnar SDR:s verksamhet.

• Har underskott i SDR Tecken AB kostat SDR pengar?

– Resultatet för 2006 blev minus 750.000 kr. När bolaget

bildades beslöt SDR att täcka ett underskott på max 800.000 kronor. Underskottet på 750.000 kr har den 25 januari i år lånats ut till bolaget genom "villkorat aktieägartillskott". När bolaget går med vinst måste det börja återbetala lånet till SDR.

• Hur ser affärsprognosen ut? När räknar bolaget med att kunna visa vinst?

– I vår handlingsplan för 2008-2009 har vi som mål att göra våra kunder medvetna om att SDR Tecken AB finns. Det tar sin tid. Många är medvetna om att samhället ska vara tillgängligt senast 2010, och många har funderingar kring teckenspråksfrågor.

• SDR Tecken AB har bland sina kunder bl.a. Sveriges Riksdag, Konsumentverket och Handikappombudsmannen. Är det svårare att sälja teckenspråk till landets 290 primärkommuner?

– Ja, det kunde gå bättre, men med aktiv marknadsföring tror jag på ljusare tider. Jag tycker det är kommunernas skyldighet att se till att de teckenspråkiga medborgarna får information på sitt eget språk.

– Behovet av översättningar kommer att öka framöver, och då blir företaget lönsamt, tillägger Mats Jonsson.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

ANNONS

Personlig utveckling
Personligt ledarskap
Handledning

human
arc

www.humanarc.se
tel. 070-590 56 55
Ros-Mari Westerlund Nilsson
Gestaltterapeut

Bilda en ungdomsklubb – vi hjälper till!

LEDARE: HENRIK SUNDQVIST

Hej och välkommen till det nya året 2007! Hoppas ni alla är nöjda med helgerna, fast det på de flesta håll inte blev en vit jul.

Klimatet tycks förändras, vilket troligen beror på vår livsstil.

Jag minns när jag var liten – då var vintrarna vita med mycket snö. Man kunde åka pulka, skidor och göra snögubbar. Kanske fanns det snöfattiga vintrar även då, men dem minns man inte.

Men i skrivande stund (slutet av januari) har det snöat mycket och det är flera grader minus. Det är sent men härligt ändå med den vackra vita snön. Den ger många tillfällen till vinteraktiviteter.

Jag vill här göra er uppmärksamma på konsekvenserna av att SDU inte har flera ungdomsklubbar anslutna till SDU. Det innebär att det drabbar SDU ekonomiskt för år 2007 och eventuellt några år framöver, ifall vi alla inte hjälps åt!

SDU har nu i några år haft problem med antalet ungdomsklubbar och Ungdomsstyrelsen, som delar ut statsbidrag till oss, har fyra ungdomsklubbar som kräver för att bevilja bidrag.

Vi har klarat oss undan med dispens i två år. Vi har erhållit bidrag för SDUR, UF Viljan, ÖDU samt DDU. DDU var inte fullt bidragsberättigad då de inte har egna stadgar utan ligger under Dalarnas Dövas

Förening. Kravet från Ungdomsstyrelsen är att en förening måste ha egna stadgar.

Detta innebär nu att SDU för år 2007 får minskat statsbidrag vilket är beklagligt! Men det innebär inte att vi inom SDU ger upp utan vi får jobba mer och vi får göra minskningar på våra utgifter för året!

Under slutet av 2006 har tre ungdomsklubbar mer eller mindre vaknat till liv: SKUR i Skåne, Unga Viljor i Härnösand och Kungsängsliljan i Uppsala, vilket gläder oss!

Ni som saknar ungdomsklubb, och gärna vill bilda en sådan – vänd er till er närmaste dövförening samt till oss på SDU. Vi hjälper er mer än gärna med tips och råd om hur ni kan bilda en ungdomsklubb!

Lycka till med det nya året och vi ses på SDU:s förbundsstämma i Örebro den 14-15 april!

HENRIK SUNDQVIST

RÄTTELSE: SDU:s Magdalena Kintopf vill påpeka att hon stavar sitt namn just så och inte på något annat sätt, eftersom det tyvärr blev felstavat över ledarspalten i förra numret. DT red.

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 96

Hemsida:
www.sdrf.se/sdu

E-post:
sdu@sdrf.se

**Ordförande:
Mona Riis**

E-post:
mona.riis@sdrf.se

3G-mobil/SMS:
0735 311 633

**Kontaktperson Ung:
Sven-Emil Karmgård**

E-post:
sven-emil.karmgard@sdrf.se

3G-mobil/SMS:
073 505 01 44

Förslag till ny styrelse 2007

Valberedningens förslag till ny styrelse 2007:

Ordförande: Sven-Emil Karmgård (nyval).

Ledamöter: Matilda Bergman (nyval), Kristofer Carlsson (nyval), Petra Örlégård (nyval).

Henrik Sundqvist, Magdalena Kintopf och Jenny Ingvarsson har ett år kvar som ledamöter.

Kort presentation av de nya kandidaterna till SDU-styrelsen 2007-2009; frågor:

1. Vad gör du nu?

2. Vad vill du göra för SDU?

Kristofer Carlsson, Sundsvall, 23 år.

1. Pluggar Informations- och PR-programmet på Mittuniversitetet.

2. Det finns saker ute i samhället som kan bli bättre, bland annat tillgängligheten. Jag vill också stärka SDU:s profil och ställning ute i samhället. Vi måste synas mer och berätta för alla vilka vi är och vad vi jobbar för.

Matilda Bergman, Stockholm, 23 år.

1. Pluggar just nu till löneekonom och jobbar vid sidan om.

2. Först och främst vill jag satsa på utbildningskvaliteten i gymnasieskolorna, vilket är grunden till ungdomarnas framtid. CI-ämnet har lagts på hyllan på sistone så jag tycker att det är dags att göra det aktuellt igen.

Petra Örlégård, Malmö, 17 år.

1. Jag pluggar naturvetenskapliga programmet andra året på Risbergska skolan, Örebro.

2. Jag vill främja intresset hos ungdomar t.ex inom kultur, politik och teckenspråksställning eller ev. dövrågor. Också inom utbildning. Sedan är det ju bara att vara aktiv och engagerad.

SDU:s sommarläger 2007

För 33:e året i rad genomför SDU teckenspråkiga sommarläger runtom i landet under juni, juli och augusti månad.

Alla barn och ungdomar i åldern 9-30 och som är antingen

- döva
- hörselskadade
- använder hörseltekniska hjälpmedel (hörapparat, cochlea implantat eller annat)
- språkstörda
- hörande med döva föräldrar/syskon (d.v.s. KODA-barn)

är varmt välkomna till SDU:s sommarläger!

Vårt språk på lägren är teckenspråket, främst för att alla ska kunna vara delaktiga på lika villkor.

INFORMATION

Mera information och blanketter finns på SDU:s hemsida www.sdrf.se/sdu klicka på Sommarläger 2007.

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Texttelefonnr:
08-442 14 95, 08-442 14 96

Faxnr: 08-442 14 97

E-post: sdu@sdrf.se

Hemsida: www.sdrf.se/sdu

Postgiro:
69 50 31-5

► Ridläger för 9-17 år

Plats: Leksands ridklubb i Leksand

Datum: 1-7 juli 2007 (7 dagar)

Deltagare: ca 10 st

Återigen ska vi ha det väldigt populära ridlägret för både tjejer och killar. Vi ska rida och pröva på olika aktiviteter med hästarna. Vi ska också softa, bada, grilla och åka på utflykter t.ex. till Sommarland i Leksand eller Äventyrsbad i Borlänge.

Teckenspråkstolkar finns vid rid- samt teorilektionerna. Minst 2-års ridvana krävs samt att du rider regelbundet. Du kan också ta med egen häst, men du får ordna transport och foder till din häst på egen hand.

Deltagaravgift för SDU medlem: **2800 kr.** Efter den 25 mars höjs deltagaravgiften.

Logi med helpension, aktiviteter och entréavgifter till utflykter ingår i samtliga kursavgifter.

► Multi-Camp för 13-17 år

Plats: Lillsved utanför Stockholm

Datum: 8-14 juli 2007 (7 dagar)

Deltagare: ca 20 st

Du som är sugen på att utmana dig själv och dina kompisar kan t.ex. prova äventyrsbana, femkamp, gokart, Gröna Lund och andra nervkittlande aktiviteter som ingår i vårt lägerprogram. Dessutom blir det roliga aktiviteter som t.ex. bollspel, bad och olika lekar på lägerplatsen. Någon kväll kanske vi ordnar ett tema som handlar om relationen mellan tjejer och killar eller något annat tema som du tycker är mer intressant.

Lillsved ligger i skärgården utanför Stockholm. Där finns badstrand, fotbollsplan, beachvolleybollplan, klättring och samarbetsbana. SDI kommer också att bjuda in några personer som är aktiva i någon speciell sport. Missa inte chansen att få träffa dem samt att få nya kompisar från andra städer i Sverige. Du är garanterad minnen för livet!

Deltagaravgift för SDU och SDI medlem: **2700 kr.** Efter den 25 mars höjs deltagaravgiften.

► Nordiskt barnläger för 9-12 år

Plats: Västanviks folkhögskola i Leksand

Datum: 8-15 juli 2007 (8 dagar)

Deltagare: Max 10 deltagare från varje nordiskt land.

Sveriges Dövas Ungdomsförbund är värd för det nordiska barnlägret i Leksand. Under åtta dagar kommer du att få träffa andra barn från hela Norden. Varje kväll har vi olika teman som alla nordiska länder själva ska ansvara för. Då får du lära dig olika kulturer från olika nordiska länder. Programmet kommer att vara fullt av roliga aktiviteter som t.ex. bollspel, bad, grillning och nya lekar som du kanske aldrig har provat. Vi åker också på utflykter t.ex. till Sommarland i Leksand eller Äventyrsbad i Borlänge. Missa inte chansen att få nya kompisar från andra nordiska länder och få minnen för livet!

Deltagaravgift för SDU medlem: 2850 kr. Efter den 25 mars höjs deltagaravgiften.

► Filmläger för 15-30 år

Plats: Västanviks folkhögskola i Leksand

Datum: 29 juni – 7 juli 2007 (9 dagar)

Deltagare: ca 15 st

Under filmlägret får du lära dig hur du kan skapa en film från idé till slutproduktion. Du kommer att få lära dig allt från manusbearbetning, filmteknik med ljussättning till redigering under handledning av kunniga kursledare. Ni får möjlighet att utbyta tips, idéer och ta del av varandras erfarenheter samt umgås under trevliga former. Vi kommer naturligtvis att ta pauser från filmskapandet då och då för att åka ut och bada och göra andra roliga aktiviteter. Eventuellt kommer vi att besöka SVT Leksand dvs. Dövas TV om de har någon inspelning. Som en avslutning på filmlägret 2007 ordnar vi en liten filmgala sista kvällen där ni får visa upp era egna filmer som ni gjort under lägret.

Deltagaravgift för SDU medlem: **2950 kr.** Efter den 25 mars höjs deltagaravgiften.

VIKTIG INFORMATION OM DELTAGARAVGIFTEN

Det blir billigare om du anmäler dig före den 25 mars. Se SDU:s hemsida för vidare information: www.sdrf/sdu

SDU:s postgironummer: 69 50 31-5
OBS! Glöm inte att skriva ditt namn på inbetalningskortet (eller om du betalar via Internet) samt vilket läger du anmält dig till. Sker ingen betalning, trots anmälan, är inte anmälan giltig.
Om lägret är fullbokat eller blir inställt pga få anmälningar återbetalas anmälnings- och deltagaravgiften. Vi kommer att kontakta dig innan vi betalar tillbaka hela avgiften till dig.

ÅTERBUD

Vid återbud betalar vi inte tillbaka anmälningsavgiften, men däremot deltagaravgiften.

OBS! - detta gäller endast mot uppvisande av läkarintyg för sjukdom eller andra starka skäl, som t.ex. begravning.
Återbud skall lämnas skriftligt. Vi tar inte emot återbud per telefon men per fax eller e-post går alldeles utmärkt.

Anmälningsblankett kan hämtas via SDU:s hemsida www.sdrf.se/sdu. Klicka på Sommarläger 2007.

Gå med i en ungdomsförening!

SDU vill att du som är mellan 7-30 år ska välja vilken ungdomsförening du vill bli medlem hos, detta för att ungdomar som är anslutna till SDU via den lokala dövföreningen inte längre kan räknas som medlemmar hos SDU.

Därför måste du, som vill få ta del av SDU:s aktiviteter och ha möjligheten att påverka SDU, välja en ungdomsförening som är direkt ansluten till SDU.

I dagsläget finns det fyra ungdomsföreningar som är direktanslutna till SDU, och det är dessa du kan välja på. Du kan välja föreningen som ligger närmast dig eller den som ligger dig närmast hjärtat. Det är för att SDU ska kunna tillgodoräkna sig dessa medlemmar som bidragsgrundande och därmed uppfylla villkoren för bland annat statsbidrag.

Ungdomsföreningar du kan bli medlem hos: Kungsängsliljan (Uppsala), Skånes Dövas Ungdomsråd, Stockholms Dövas Ungdomsråd, Ungdomsföreningen Viljan (Vänersborg) och Örebro Dövas Ungdomsklubb.

Sommarjobba på SDU:s läger 2007!

SDU söker dig som vill jobba som föreståndare, ledare eller praktikant på våra läger.

För att få arbete, är det bra om Du har tidigare erfarenhet av att arbeta med barn och ungdomar. Alla döva, hörselskadade och hörande är välkomna med ansökan.

Ett krav är att Du skall kunna kommuni-

cera fullständigt på teckenspråk. På de nordiska lägren har vi även kravet på att Du tidigare skall ha arbetat på någon av SDU:s läger.

SDU:s personalutbildning är obligatorisk för alla ledare/föreståndare och praktikanter den 4-6 maj 2007 i Ånnaboda, Kils-bergen utanför Örebro.

DE HÄR JOBBEN FINNS ATT SÖKA:

Nordiskt barnläger

- Stabsföreståndare
- Stabsledare
- Ledare för svenska gruppen

Ridläger

- Föreståndare
- Ledare
- Praktikant

Multi-Camp

- Föreståndare
- Ledare

Filmkläger

- Föreståndare
- Ledare

Mer information om arbetsbeskrivning och ansökningsblankett finns på SDU:s hemsida www.sdrf.se/sdu. Klicka på Sommarläger.

Ansökningsblankett finns på vår hemsida, www.sdrf.se/sdu (klicka på Sommarläger) eller e-posta efter blankett till sdu@sdrf.se.

Ansökan ska bestå av:

1. Ansökningsblankett
2. Foto på dig själv
3. Ett brev som beskriver dig själv. Skriv gärna kort eller berätta om dig själv i t.ex. VHS-band eller DV-band om din utbildning och eventuella arbetserfarenheter.
Vi ser helst att hörande också skickar in sin ansökan via band eller DVD.
4. Vi ser helst också att du är medlem hos SDU.
5. Vi vill även ha ett utdrag ur belastningsregistret för lägerjobb.

Mer information om utdraget ur belastningsregistret finns på polisens hemsida:

www.polisen.se

Välj registerutdrag och "Ansökan om arbete inom barnomsorg/för skola/skola i Sverige – för enskild person."

Handläggningstiden är ca 1 vecka.

Skicka din jobbansökan till:

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Sommarläger
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

OBS! Ansökan ska vara SDU tillhanda senaste torsdagen den 29 mars 2007

Jag vill ha SDU:s sommarlägerbroschyr hemskickad

Namn:

.....

Adress:

.....

Skicka talongen till
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
Eller e-posta till sdu@sdrf.se

Dövblind får ingen hjälp

Samhället ska vara tillgängligt för alla! Oavsett språk, kön, ålder etc. har vi samma rättighet och värde. Så sägs det men verkligheten är en annan.

Som dövblind är jag beroende av teckenspråkstolkar och utan dem har jag ingen möjlighet att påverka som alla andra.

Lördagen den 11 november var det ett tolkbrukarseminarium på Dövas Förening. Tolk bokades i mycket god tid och ändå fick jag besked kvällen innan att det inte fanns några tolkar. Inbjudna till mötet var två enhetschefer för tolkcentraler i Västra Götaland, varav en inte kan teckenspråk. Hon fick 2 tolkar! Var är rättvisan? Vi var på samma möte och syftet var att vi döva brukare skulle fritt få diskutera hur tolksituationen kan förbättras. Jag kände mig tystad och nedtryckt av att bli nekad tolk, fråntagen min rätt att göra mig hörd.

Min möjlighet att vara aktiv och kämpa för lika villkor är beroende av tillgång till tolkar. Vems behov är störst?

Hennes för att hon är hörande? För att hon är enhetschef över en tolkcentral?

Hur tillgängligt är vårt samhälle?

BJÖRN

Globala Dövblindas julfest

Tisdag 5 december möttes Globala Dövblinda i Göteborg till en strålande julfest. 21 personer bjöds till ett dignande julbord. Gemytligt varmt och hjärtligt blev detta festliga tillfälle.

Ordförande Björn Ångquist höll tal. Han tackade samtliga för året som gått, och lovade ett gediget program för år 2007. Natur & Kultur står högst på önskelistan.

Slutligen riktade han ett varmt tack till tolkeleverna från Nordiska Folkhögskolan i Kungälv, som var till stor hjälp, och önskade alla ett gott nytt arbetsår.

INGEGÅRD AXNER

En förklaring önskas!

Till SDR:s revisor, SDR:s valberedning och Dövas Tidning.

Det verkar råda ekonomiskt kaos inom SDR. Vi kräver en förklaring på varför förbundsstyrelsen inte gjort något åt det tidigare?

Vi vill gärna ha detaljer om varför det har blivit så stora underskott hos SDR!

En förklaring krävs för att kunna ge förbundsstyrelsen ansvarsfrihet. Det kanske skulle behövas en extra kongress för att lösa detta.

Om förklaringen inte ger en bra resultat måste hela styrelsen bytas ut och det gäller även för revisorn. Det är viktigt, vi måste vinna tillbaka vårt förtroende för SDR.

Och hur har ni som revisor kunnat godkänna ekonomin? Varför reagerade inte revisorn tidigare över att det har funnits ekonomiska problem hos SDR efter 2005 års kongress?

Med vänlig hälsning, Västra Götalands Dövas Länsförbund

OLLE JÖNSEN, regionombudsman, enligt uppdrag

SDR svarar:

VGDL har redan i december fått direkt svar från SDRs styrelse och också från revisorerna. SDRs styrelse skriver bl a att SDR har tillsatt en arbetsgrupp som presenterat ett åtgärdspaketet för 2007 samt ska ta fram en hållbar budget för flera år framåt.

Vi har i brev till SDF bett om medlemmarnas tålamod fram till representantskapsmötet i maj, för att få en chans att rätta till och komma fram till åtgärder på sikt.

Stadgarna säger att om hälften av dövföreningarna (minst 20 av de under 2006 existerande 39 föreningarna) kräver det, så ska extra kongress kallas in. Styrelsen har redan beslutat om extra kongress i samband med representantskapsmötet för att behandla medlemshanteringen. OM medlemmarna inte är nöjda med styrelsens arbete under våren, så finns möjligheten att kräva att den extra kongressen också prövar frågan om förtroende för sittande styrelse.

HELENA FREMELL STÅHL, informationschef SDR

Nyhetstecken på webben

Från och med tisdag den 2 januari behöver du inte vänta på Nyhetsteckens sändning för att få färskare nyheter på teckenspråk. Då börjar vi nämligen publicera nyheter på webben redan under dagen. Vid nyhetsrubriken kommer du att hitta en länk, och om du klickar på den får du senaste nytt på teckenspråk. Ännu en anledning att ofta besöka vår hemsida alltså. Adressen är www.svt.se/nyhetstecken

KJELL NYDAHL, redaktör/webbredaktör
Nyhetstecken, SVT LEKSAND

Visit my website!

Hi, I run a website devoted to providing resourceful information for a number of topics in education and disorders. I have created a wonderful page on Deafness with in depth information on the hearing impairment. Please take a moment out of your day to visit the page. If you would like to help in any way please do not hesitate to contact me. I am always looking for individuals interested in providing support, articles or resources for Deafness. Please visit my website. It is a labor of love: www.k12academics.com/deaf.htm

CHRIS GLAVIN

1957 års konfirmander i Lund

Hej alla 1957-års konfirmander på Dövs skolan, Lund! Det är nu 50 år sedan vi konfirmerades. Vi vill ordna en träff lördagen den 9 juni 2007, samma dag som vi konfirmerades 1957!

Förslag till program (preliminärt):

Kl 11.00 samlas vi vid Malmö järnvägsstation. Vi åker sedan tåg över Öresund till Köpenhamn. Vi börjar med att gå utmed Ströget. Kanske hinner vi gå upp i Rundetorn och titta ut över staden. Sedan går vi till Tivoli eller åker tåg till Bakken. Tivoli ligger i centrum, medan Bakken ligger lite utanför. Sedan blir det gemensam middag. Vi räknar med vi är tillbaka i Malmö till kvällen.

Anmälan senast den 1 maj 2007. Anmälan göres till:

Lars-Erik Persson, Kumminvägen 17, 233 37 Svedala, e-mail lars-erik.persson@sdrf.se eller

Anita Örlegård, Rondovägen 17, 245 42 Staffanstorps, e-mail: anita.orlegard@sdrf

Vänligen, MARGIT NILSSON

e-mail: margit.nilsson@sdrf.se

Börje Edwall avliden

Börje Edwall avled den 9 december i en ålder av 79 år. Han är ett utmärkt exempel på en döv person, som genom tråget arbete och självstudier utvecklades till en av dövrörelsens ledande personer.

I Stockholmsföreningen var han under nio år bl a vice ordförande, sekreterare och ledamot. I SDR:s förbundsstyrelse var han mellan 1964 och 1986 i olika perioder både suppleant, ledamot och vice ordförande.

I början av 70-talet tjänstgjorde Börje som ombudsman hos SDR och för Stockholms dövas förening. Denna tjänst blev så småningom till en heltidstjänst på Stockholmsföreningen. Under Börjes tid byggdes Solbacken ut till en konferensgård och Dövas Hus på Storgatan kom till stånd.

Under åren i SDR:s styrelse represe-

rade Börje förbundet i många olika sammanhang, som t ex Statens Handikappråd, Handikapporganisationernas Centralkommitté (HCK) och Handikapporganisationernas biståndsstiftelse (SHIA).

Under 80-talet tjänstgjorde Börje som dövblindkonsulent på länsskolnämnden i Stockholm, fram till 1991. Det var också Börje som tog initiativ till att det blev ett daghem vid dåvarande Dövas Hus på Storgatan. Där kunde man möta små döva barn på gården på väg till Dövas Hus, en trevlig upplevelse.

Under 45 år ägnade Börje all sin kraft och tid åt dövrörelsen. För sina tjänster har han fått Kruthmedaljen.

Börje begravdes i Kungsholmens kyrka den 12 januari.

Tack för ditt engagemang, och vila i frid!

LARS- ÅKE WIKSTRÖM, förbundsordförande, SDR

"Döva är inte kommunikationshandikappade"

Chefredaktören Birgitta Leufstadius skrev i sin krönika i Dövas Tidning nr 6-2006 att vara döv är lika med att vara kommunikationshandikappad. Jag reagerade över Birgittas ordval. Att man kan kalla en döv eller teckenspråkig person kommunikationshandikappad är för mig inte rätt.

Man kan bli handikappad, mer eller mindre, i situationer där det uppstår hinder eller problem, men man är INTE kommunikationshandikappad för att man är döv och använder ett minoritetsspråk, dvs. teckenspråk.

Om jag inte kan använda mina händer är jag nog kommunikationshandikappad eftersom mina händer är mina språkverktyg.

BRITT KARMGÅRD

Svar:

Hej Britt, du tar upp intressanta frågor som jag ofta funderar över.

Varje språk är en levande, föränderlig organism. I varje ny upplaga av Svenska akademins ordlista tillkommer nya ord, som folk har uppfunnit därför att det behövs nya ord för nya begrepp, t.ex. inom datatekniken.

Även gamla välkända ord kan ändra betydelse med tiden – få en negativ laddning, eller t.o.m. en helt annan betydelse. T.ex. ordet "grym", som från början betydde ungefär ond, skoningslös – "en grym enväldshärskare" – men som i dagens språkbruk har blivit något positivt: "Han är grym på att laga cyklar" (exemplen hämtade ur Nationalencyklopedins ordbok).

Ordet "handikapp" betyder ursprungligen "hinder". Men sedan ordet "handikapp" med tiden fått en negativ laddning ersattes det av "funktionshinder". Vi använder oftast ordet "funktionshinder" i Dövas Tidning. Men när man söker ett ord som beskriver dövas kommunikativa situation i det hörande majoritetssamhället, blir det alltför otympligt med "kommunikationsfunktionshinder". Jag använde istället "kommunikationshandikapp", men det är inte heller så bra. Vad sägs om "kommunikationshinder", rätt och slätt?

BIRGITTA LEUFSTADIUS, DT RED.

Fr.v. Ellert Kolm, Eva Norberg, Jan Magnström och Anders Lundberg.

FOTO: PELLE SELLING

Nyexaminerade folkhögskolelärare

Under två års tid har fem lärare på Västansviks folkhögskola studerat på halvfart på Linköpings universitet. Som en efterlängtat julkapp hann fyra döva lärare – Ellert Kolm, Anders Lundberg, Eva Norberg och Jan Magnström – få sina examensbevis, och den femte läraren Gunnar Hårdén är också snart godkänd.

Det har varit två tuffa år för dem. De har studerat 30% och undervisat 70% av arbetstiden. Gruppen har haft lokala veckoträffar samt deltagit i seminarier några gånger per termin tillsammans med andra lärargrupper.

Det är en stor satsning i kompetensutveckling som genomförts på Västansvik, och målet att kunna erbjuda en högkvalitativ

undervisning med behöriga lärare är därmed uppfyllt.

Ekonomiskt har det också inneburit en stor satsning från skolans sida, men det har varit värt varje krona, anser skolläningen. Med stor entusiasm har lärarna delat med sig av sina nyvunna kunskaper, och den pedagogiska debatten har blivit mera levande. Lärarna har lyckats förmedla folkbildningens människosyn – att se den enskilda människan och låta henne få växa inombords. Det gör Västansviks folkhögskola till en unik mötesplats, där varje individ blir sedd och bekräftad.

GUNILLA KOLM, rektor, VÄSTANSVIK

DNR-mötet i Örebro:

Nordiska språkkonventionen – lösningen på teckenspråkets legala status?

Under Dövas Nordiska Råds möte i Örebro i december föreläste Johanna Mesch om regeringens teckenspråksutredning, som blev klar i maj ifjol, för de nordiska representanterna. I en diskussion om teckenspråkets ställning togs den nordiska språkkonventionen upp – borde teckenspråken inlemmas in i konventionen för att få högre status?

Paal Richard Peterson.

Den nordiska språkkonventionen trädde i kraft 1987 och berör alla nordiska medborgare – man har rätt till information på sitt eget språk när man är i ett annat nordiskt land, t.ex. när man ska träffa myndigheter.

DT frågade de nordiska länderna hur de ser på ett inlemmande i konventionen:

– Ska jag kräva norskt teckenspråk när jag t.ex. bilar ett eget bolag i Finland? Det frågar sig Paal Richard Peterson, generalsekretare i det norska dövförbundet.

Han efterlyste logiken i det: Har jag rätt att använda mitt språk i Finland men inte hemma i Norge? Sa han och syftade på teckenspråkets status därhemma.

– Om teckenspråket erkänns i varje land och det är målet för oss, kan vi se konventionen på två olika sätt: 1) Att teckenspråk inlemmas in i konventionen, det gör att de nationella teckenspråken måste bli officiellt språk i varje land. Eller 2) så kan inte teckenspråk inlemmas, för det får istället en legal status i varje land.

– Kampen måste alltså ändå fortsätta för att få teckenspråket erkänt i varje nordiskt land; då kan konventionen fungera som en genväg.

Norge förespråkar lagskydd

Det norska dövförbundet vill ha en legal status för teckenspråket genom att göra det till ett officiellt språk. Paal tror det är nödvändigt av tre orsaker:

– För det första är språket är ett redskap för kommunikation. Det domineras av det talade språket. Döva kan inte höra detta språk. Då finns teckenspråket som lämpligt kommunikationsmedel för döva och då kan vi skaffa oss information genom teckenspråket. För det andra: Språk är också en rättighet. Jag har rätt att söka information enligt grundlagen och hävda min mening utan inblandning. För döva sker det bäst genom teckenspråket, säger Paal och fortsätter:

– Till sist är språket i sig mer än så, det är kultur, identitet och tillhörighet, en del av ens kulturarv. Genom att erkänna teckenspråket, så erkänner man också den grupp som använder språket.

Att de nordiska länderna står nära varandra syns

inte minst i språket, och man har ungefär samma ideologi i dövförbunden. Men skillnader mellan länderna finns.

Danmark vill ha officiell status

Asger Bergmann, ordförande i det danska dövförbundet DDL, berättar att ingen språklag finns i Danmark eftersom det talade danska språket inte heller har någon officiell status som språk. Det har man i Norge (bokmål, nynorska) och i Island och Finland. Sverige har inte heller svenskan som officiellt språk.

– Därför är det vanskligt för oss i Danmark att kämpa för att vårt teckenspråk ska lagstiftas. Men vi har en lag om teckenspråk i skolan. Dessutom är vår teckenspråkstolkutbildning med i finanslagen. Sedan har folketinget* krävt att TV ska teckenspråkstolka dagligen på nyheterna. Döva får tolk i nästan alla situationer.

DDL tror det vore bra om teckenspråket fick någon form av officiell status. Det skulle underlätta för DDL att genomföra de intressepolitiska kraven.

– Därför är vi mycket intresserade av konventionen för vi hoppas att genom den kan teckenspråket få en form av officiell status, säger Asger Bergmann.

Island: Lag önskvärd

På Island vill de få teckenspråket lagstiftat. Det har hänt mycket i Island de senaste tio åren, bland annat teckentolkas det i TV, precis som i Danmark.

– Det synliggör teckenspråket i samhället, säger Hjördis Anna Haraldsdóttir, ordförande i det isländska dövförbundet. Hon upplever att medvetenheten om döva och teckenspråket har ökat på Island.

– Lagstiftning skulle göra teckenspråket ännu starkare. Vi har rätt till tolk, och teckenspråket finns med hela skoltiden, teckenspråket ska vara en självklarhet från din födsel till din död, säger Hjördis som samtidigt betonar:

– I framtiden måste vi se till att även gruppen som har CI får rätt till teckenspråk, för den gruppen blir allt större i framtiden. Den frågan bidrar också till att teckenspråkets status blir viktig för dövrörelsen i hela Norden i framtiden.

Svenska SDR jobbar, liksom alla de nordiska länderna, med frågorna kring teckenspråkets status. Men ännu föreligger inga definitiva svar.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Asger Bergmann.

Hjördis Anna Haraldsdóttir.

*Folketinget = riksdagen

Fotnot: DT har inte lyckats få svar från det finska dövförbundet.

SDR uppvaktade regeringen:

Teckenspråk och döva flyktingar på agendan

SDR uppvaktade den 18 januari den nya regeringen för att få veta vad som nu händer med Teckenspråksutredningen.

Från SDR deltog förbundsordförande Lars-Åke Wikström och SDR:s intressepolitiska sekreterare Suzanne Albihn. De mottogs av Ragnwi Marcelind, statssekreterare hos Maria Larsson (kd), som är äldre- och folkhälsominister i socialdepartementet. Maria Larsson är ansvarig samordnare för det fortsatta arbetet med utredningen.

Med på mötet var också Gunilla Malmberg, chef för sociala enheten och chef för uppföljningen av utredningen Teckenspråk och teckenspråkiga (SOU 2006:54), samt Carina Cronsjö, socialdepartementets handläggare i arbetet med utredningen, vidare Henrik Kjellander, politisk sakkunnig, och Lars Lindberg, politiskt sakkunnig och själv hörselskadad.

– **Vi ställde frågan** om vad som nu kommer att hända med utredningen och vem som är ansvarig för arbetet. Dessutom ställde vi några frågor om specifika avsnitt i utredningen som vi anser är av särskild vikt och kräver skyndsam hantering – det var bl.a. frågan om döva och hörselskadade barns skolsituation, inkluderat barn med CI, berättar Suzanne Albihn.

– SDR och HRF anser att det behövs en enda nationell skolorganisation med ansvar för alla döva och hörselskadade barns skolgång, oberoende i vilken skolform de befinner sig, integrerat i vanliga grundskolan, i specialskolan eller i hörselklass.

– Vi betonade hur viktigt teckenspråket är för dessa barn, särskilt nu när allt fler föräldrar väljer att placera sina barn i den vanliga grundskolan, säger Suzanne Albihn.

Socialdepartementet har tillsatt en särskild arbetsgrupp som skall arbeta med utredningens förslag, där Gunilla Malmberg är chef och Carina Cronsjö handläggare.

Remissammanställningen är i stort sett klar. Efter som flera av förslagen i utredningen rör andra departement (utbildnings- och kulturdepartementet, justitiedepartementet, arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet) så ska de också yttra sig över utredningsförslagen, vilket gör att arbetet tar tid. Någon fastlagd tid för proposition* finns inte.

I utredningens förslag finns inte så mycket lagändringsförslag och därför är det inte troligt att det blir en proposition, däremot regeringsskrivningar.

– Frågan om en nationell skolorganisation ska vi också ta upp vid vårt möte med skolminister Jan Björklund (fp) i mars, berättar Suzanne Albihn.

Delegationen från SDR tog också upp frågan om döva asylsökandes situation. SDR har i sitt remissvar lämnat ett förslag om samordning och centralisering av resurser och kompetens för denna grupp.

Socialförsäkringsutskottet föreslog i sitt betänkande (2001/02: SFU15) riksdagen att avslå de sex motioner som lagts om döva asylsökande, i avvaktan på den utredning som arbetat övergripande med frågorna kring flyktingmottagande.

Den utredningen är klar, och SDR frågade vad som händer nu. Regeringens representanter försäkrade att man tar frågan på stort allvar och lovade att den ska behandlas skyndsamt.

B.L.

Ragnwi Marcelind, statssekreterare i socialdepartementet.

**Proposition – i svensk statsrätt ett förslag om beslut som regeringen lägger fram inför riksdagen.*

Ny prioritet för tolktjänster

Västra Götalandsregionen inför nya prioriteringsgrunder för tolkverksamheten för döva och hörselskadade. Nivåerna blir: Högsta prioritet, hög prioritet och övriga uppdrag. Exempel på "högsta prioritet" är tolkuppsdrag där brukarens liv och hälsa eller personliga integritet berörs. Exempelvis sjukvårdsinsatser, ärenden inom socialtjänsten eller rättsväsendet. "Hög prioritet" kan vara uppdrag som rör arbetsliv, fortbildning eller kontakter med arbetsmarknaden. "Övriga uppdrag" handlar om tolkuppsdrag på brukarens fritid, som idrott, kurser, etc.

– Idag prioriterar vi inte, vi gör allt vi kan. Men om det bara finns en tolk tillgänglig och det finns två uppdrag, det ena med högsta prioritet och det andra ett uppdrag på brukarens fritid, så måste vi välja. Vi har ingen extrem brist på teckenspråkstolkar, men allt fler utnyttjar tolkarna, så vi kan komma att få problem annars, säger handikappdirektör Mikael Forslund.

(Källa: Skaraborgs Allehanda)

Fyra döva in i Örebropolitiken

Nomineringarna till Örebro kommuns nämnder är klara, och fyra döva har kommit in i politiken: Lasse S Lorentzon (s) sitter i vård och omsorg nämnden, Henrika Majer Lorentzon (s) i skolnämnden nordost, Sven-Peter Sörensen (fp) i tekniska nämnden och Ola Lundström som ersättare för (m) i nämnden för funktionshinder.

O.L.

Lasse S Lorentzon.

Globaliseringen ett hot mot dövidentiteten

När Hilde Haualand, socialantropolog på Universitetet i Oslo, föreläste på Stockholms Dövas Förening berättade hon om hur globaliseringen och den nya tekniken förändrar dövas liv.

Döva idag reser mer idag, och ny teknik som SMS och e-mail gör att avstånden mellan människor minskat. Det får konsekvenser för dövidentiteten och dövföreningarna.

Hilde, som själv är döv, ser två olika scenarier:

– De som reser mycket kanske kommer hem till sin förening med ny inspiration drar igång aktiviteter som föreläsningar och teater t.ex. Andra kanske kommer hem och finner sin dövförening mindre intressant – kanske börjar de ägna sig åt resor istället.

Den norska forskaren betonar att om dövidentiteten inte ska försvinna behöver döva barn ha vuxna döva förebilder.

– Det är bara döva vuxna som kan förklara hur det är att vara döv i en hörande värld.

Hur SMS-revolutionen påverkat oss döva ger Hilde ett eget exempel på:

– I somras var jag på en pub i Stockholm. Till en början var vi bara fem, men efter några SMS-meddelanden var vi 50-60 döva på puben!

Också när det gäller att nå ut till hörande är SMS perfekt. Om du är intresserad av något speciellt och som inte många döva är intresserade av – då kan du nå hörande med samma intresse. Det här ger döva många nya möjligheter, konstaterar Hilde Haualand.

TOMAS LAGERGREN

Hilde Haualand.

Nya rön om stamceller

– Beskedet att forskare funnit att stamceller från fostervatten kan användas för forskning kring allvarliga sjukdomar är mycket glädjande och visar på forskningens potential.

Det säger Chatrine Pålsson Ahlgren, ledamot (kd) i Socialutskottet, med anledning av de senaste forskningsrönen kring stamceller.

Kristdemokraterna har av etiska skäl varit tveksamma till att enbart fokusera på embryonala* stam-

celler och har istället ansett att forskningen bör inrikta sig på adulta* stamceller samt att finna andra mindre etiskt komplicerade sätt att forska på. Det tycks man nu ha funnit.

– Jag hoppas att dessa resultat leder till att försöken att forska på embryonala stamceller minimeras till förmån för forskning på andra metoder som är etiskt godtagbara, säger Chatrine Pålsson Ahlgren på kd:s hemsida.

L.T.

*Embryonala – 5-6 dagars gamla embryon

*Adulta – vuxna människor

Extra kongress?

Stockholms dövas förening, SDF har i öppet brev till SDR:s styrelse begärt att SDR ska sammankalla en extra kongress för att pröva följande frågor: Ompröva förbundsstyrelsens förtroende, beslut och riktlinjer för SDR och beslut om rambudget för 2007–2009.

SDR:s styrelse anser det är orimligt att en sittande styrelse själva ska kalla till extra kongress för att behandla frågan om förtroende för sig själva. SDR konstaterar att det måste finnas ett medlemstryck bakom en sådan åtgärd.

– Vi arbetar med detta just nu. Enligt stadgarna krävs det att 50 procent av dövföreningarna önskar detta för att en extra kongress ska komma till stånd, säger Kattis Linné, kanslichef hos SDF.

SDR har i sitt svar till SDF värdjat om tålmod i fem månader för att förbundet ska få chans att rätta till och komma fram till åtgärder. De hänvisar till representantskapsmötet i maj, där SDR ska presentera förbundets nya idéer.

L.T.

Stöd till äldreprojekt

Allmänna Arvsfonden har beviljat Sveriges Dövas Pensionärsförbund SDP 1.081.000 kr till det treåriga projektet "Äldre döva i samhället". Projektet genomförs i samarbete med Sveriges Dövas Riksförbund.

Många äldre teckenspråkiga döva är ensamma och utan kontakter med andra teckenspråksanvändare. De har svårt att göra sig hörda i samhället och många saknar stöd.

Projektet går ut på att förbättra livsvillkoren för äldre döva. Genom enkäter på teckenspråk (teckenspråksbaserad intervjumetodik i dator) riktade till 80-100 personer samt djupintervjuer med äldre döva teckenspråkiga ska situationen kartläggas.

Resultaten ska presenteras och diskuteras vid tre regionala konferenser. Utifrån aktiviteterna ska förslag utarbetas och så långt möjligt genomföras i samverkan med ansvariga myndigheter. Informationsmaterial ska tas fram för att äldre döva ska få ökad kunskap om sina rättigheter.

L.T.

Nordiska pensionärsdagar 6-11 augusti 2007 i Leksand

Program (preliminärt)

Måndag 6 augusti

12.00 – 17.00	Hämtning från Leksands station, inkvartering
18.00	Middag
19.00 – 22.00	Information och samkväm

Tisdag 7 augusti

08.30 – 08.50	Information + frågor
08.50 – 10.00	Information från Västanviks fohögskola
10.30 – 11.45	Dalabygdens historia
13.30 – 17.00	Besök i Leksand (3 grupper)
19.00	Samkväm + underhållning från Island + Danmark

Onsdag 8 augusti

08.30 – 08.50	Information + frågor
09.00 – 10.00	Friluftaktivitet eller föreläsning
10.30 – 17.00	Busstur till Tällberg och Nusnäs
19.00	Samkväm + underhållning från Norge + Finland

Torsdag 9 augusti

08.30 – 08.50	Information + frågor
08.50 – 10.00	Föreläsning "Äldre döva i samhället" – Sverige
10.30 – 12.00	fortsättning
13.30 – 14.30	Friluftaktivitet
16.00 – 20.00	Buss till hamnen och båtutur på Siljan
21.00	Samkväm

Fredag 10 augusti

08.30 – 08.50	Information + frågor
09.00 – 10.00	Friluftaktivitet
10.30 – 17.00	Buss till Rättvik och Mora
18.30	30-års jubileum + underhållning från Sverige

Lördag 11 augusti

08.30 – 12.00	Sammanfattning, Utvärdering, Pensionärsträff 2009
13.00	Hemresa

Frukost 07.30 – 08.30 • Fm kaffe 10.00 – 10.30 • Lunch 12.00 – 13.00
Em kaffe 14.30 – 15.00 • Middag 18.00

Välkomna!

Sveriges Dövas Pensionärsförbund

Anmälan sen. 31 mars 2007 till:
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
Christa Ekholm
Vitplistergränd 9, 165 73 Hässelby
e-mail: christa.ekholm@sdrf.se

Madrid, Plaza Mayor.

WFD världskongress 16-22 juli 2007

Den 16-22 juli 2007 anordnas den 15e världskon-
gressen, denna gång i Madrid, Spanien.

Temat för kongressen är "Human Rights through
sign languages".

Kongressen erbjuder ett stort utbud av föreläsningar, workshops,
utställningar och kulturaktiviteter, och staden Madrid har många
sevärdheter och ett rikt kulturliv.

Kongressen kommer att vara på IFEMA kongresscenter i
Madrid, se www.ifema.se

Anmäler man sig före 31 mars kostar det 550 Euro, fr.o.m. 1
april höjs priset till 600 Euro.

Man kan även boka hotell till reducerade priser direkt via hem-
sidan.

För information och anmälan, se www.wfdcongress.org

Information finns på spanska och spanskt teckenspråk, samt
engelska och internationellt teckenspråk.

Har du frågor? Kontakta SDR:s Ingela Jacobsson: ingela.jacobsson@sdrf.se eller bildtelefon ingela.jacobsson@sip.omnitor.se eller
texttelefon 08-442 14 67.

Hjördis ny ordförande

Hjördis Haraldsdóttir har valts till ny ordförande för
Islands dövförbund. Hon efterträder Betty
Stefánsdóttir Berglund, som avgått av familjescäl.
Betty vill via Dövas Tidning tacka alla nordiska län-
der för fint samarbete under tiden hon varit ordfö-
rande.

L.T.

SU får ansvar för teckenspråk

Universiteten i landet har nu enats om hur de ska dela upp ansvaret för
småspråk mellan sig. Stockholms universitet får ansvaret för finska, let-
tiska, litauiska, portugisiska och svenskt teckenspråk. Universitetet är
därmed ansvarigt för att se till att det bedrivs undervisning i dessa
språk. (Källa SvD)

ANNONS

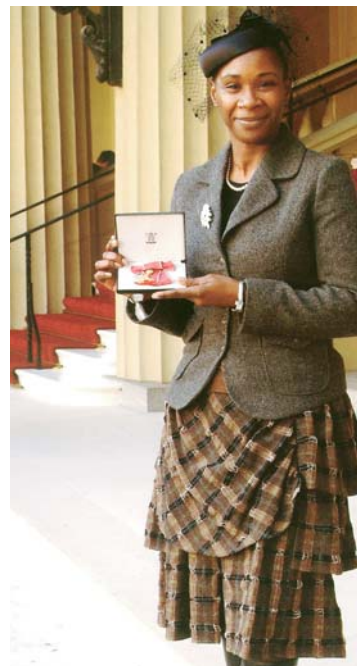
Sjöviks folkhögskola
- miljö med möjligheter

- Musiklinje
- Allmän kurs med profil
- Förberedande kurs för allmän kurs
- Lära på personlig grund, studera med stöd
- Teoretisk-praktisk kurs för fd särskoleelever
- Friluftsliv - Hantverk - Ledarskap
- Timringsutbildning
- Skapa i textil

www.sjovik.eu

Tyst Teaters Josette hedrad med kunglig brittisk orden

Till vardags på Riksteatern går Josette mest omkring i gympadjor och träningskläder, men på bilden ses hon finklädad utanför Buckingham Palace i London där hon mottog utmärkelsen OBE av drottning Elizabeth.

– Det var en fantastisk upplevelse. Här i Sverige är det svårt att förstå hur stor utmärkelsen är, men i England är det något oerhört fint – ”as big as it gets” – och för mig och för mitt arbete inom kulturen är det jättestort.

Det säger en stolt Josette Bushell-Mingo, konstnärlig ledare för Tyst Teater. Hon fick i december på Buckingham Palace i London, ur drottningens hand, mottaga den kungliga ”Order of the British Empire” för sitt arbete inom scenkonsten.

– Det är ett erkännande och jag hoppas kunna inspirera andra. Man kan alltid ta sig vidare till positioner där man inte är helt självklar, säger Josette till Dövas Tidning.

Vi träffas en gråmulen januaridag i Riksteaterns lokaler i Hallunda utanför Stockholm. Josette är glad, charmig och sprider en naturlig värme omkring sig. När jag undrar vad som fick henne att söka tjänsten som konstnärlig ledare för Tyst Teater, en liten teatergrupp i ett annat land – och teckenspråkig! – så blir hon lite konfunderad och säger skämtsamt:

– Du får det att låta som om det vore något hemskt.

Josette gillar utmaningar. Hon berättar att hennes första kontakt med en döv människa var på ett träningsgym i ungdomen. Killen uttryckte sig på engelskt teckenspråk, och Josette lärde sig lite, men hon har aldrig haft någon koppling till dövvärlden. Ändå sökte hon tjänsten på Tyst Teater.

– Min drivkraft är konst och kreativitet. Jag har flyttat från en värld till en annan, men drivkraften är densamma. Det var väldigt enkelt för mig att tacka ja till jobbet. Det finns en kulturell skillnad, visst. Det är i sig spännande.

• För många tar det lång tid innan de lyckas få fotfäste i dövkulturen. Så var det inte för dig?

– Jag är glad att jag välkomnades varmt och snabbt.

Jag känner mig som speciell gäst i dövkulturen, och jag är hedrad att få vara här!

Ambassadör för teckenspråk

Under 2006 har det sjudit av kreativitet i Tyst Teater. På temat ”Drömtid” har fyra olika produktioner varit igång i den lilla ensemblen.

– Tyst Teater har så många möjligheter. Jag vill utforska hur långt vi kan gå. En del hörande har blivit överraskade när de ser oss spela. Att vi kan vara så breda i vår repertoar.

• Tyst Teater är väl inte bara en kreativ teatergrupp, utan också en ambassadör för teckenspråket?

– Du har rätt. Tyst Teater är 30 år. Det är fantastisk, och absolut en bedrift. Med de här 30 åren kommer också mycket kunskap och erfarenhet, för döva och hörande små barn som t.ex. möter teckenspråk tidigt. Vår målsättning är att spela bra teater på teckenspråk, säger hon,

Efter projektet ”Drömtid” har Josette insett att Tyst Teater besitter så mycket kunskap om teater och teckenspråk på scen, att något mer bör göras. Hon vill bygga upp ett dövkulturellt center där man kan interagera med olika sorters publik.

– Centret blir en möjlighet för oss att formalisera det vi lärt oss under de 30 åren. Och en plats där lyfta fram vår teaterkunskap, säger hon med inlevelse.

Brinner för uppgiften

Hon brinner för uppgiften och är full av entusiasm. Ett center för frågor om språk, konst, utbildning, internationella relationer, ungdomar och teaterpolitik fascinerar henne.

►► Forts. på nästa sida

Josette Bushell-Mingo som Cleopatra.

Josette Bushell-Mingo grattades vid en tillställning på Södra Teatern med anledning av utmärkelsen. Fr. v. Vineta Lyxell, Mette Marquardsen, Josette med make, och Gunilla Vestin Wallin.

PORTRÄTTET

►► Forts. från föreg. sida

– Vi ska göra det tillsammans med många olika grupper och konstnärer från den döva världen. Vi börjar med att fråga: Vad vill ni se? Vad vill ni att vi gör? Ett center låter oss arbeta ännu bredare. Vi kan också göra film och skapa möjligheter till utbildning.

• Det låter så klingande vackert, du har visioner, men hur kan det bli verklighet?

– Först ska vi ha en diskussion med dövsamhället. Jag vill vara säker på att idéerna är spännande. Sedan ska vi bli mer konkreta och plocka in idéerna i vår repertoar och vårt arbete. Jag tror det tar ungefär tre år att skapa det här, och 2010 är ju det officiella året för tillgänglighet.

• Har du skådespelarna med dig i detta?

– Ja – absolut. Människorna här brinner verkligen. Och jag ser fram emot att få in mer eld ifrån dövsamhället till Tyst Teater.

Riksteatern stöttar

Tyst Teater har en lysande position hos Riksteaterns ledning, de tror på gruppen till 100 procent.

– Birgitta Englin, vår chef, är oerhört stödjande. Hon säger "fantastisk – fortsatt". Under sådana förhållanden känns det stimulerande att arbeta vidare.

Josette anser att Tyst Teater måste bli en stark röst i samhället. Och hon hoppas att dövsamhället skall säga ja till deras teaterkompani, se dem som förebilder, och att unga döva ska inspireras.

– Att bygga broar mellan människor ser jag som en utmaning i mitt arbete, säger Josette, och informerar om att de framöver ska göra ett projekt på Nationalmuseum för unga döva, samt arbeta närmare med dövskolorna.

Tyst Teater går mot en spännande framtid i en

värld som ständigt förändras, och Josette lovordar teckenspråket. Och betonar att det är viktigt att få in dövkulturen i den hörande kulturen. Där finns en politisk dimension som hon tycker är viktig.

Glimtar ur dövas historia

Nu i vår får teaterpubliken fortsätta ta del av *Cabaret Afrodite*, samt den nya produktionen *Tidsvandring*, full av humor och känslor. Med hjälp av teatern kommer skådespelarna Gunilla Vestin Wallin och Sebastian Embacher att visa glimtar ur dövas och teckenspråkets historia, de tittar båda bakåt och in i framtiden. Fokus ligger på samtalet efter föreställningen där publiken erbjuds delta.

– Vi vill tillsammans med våra arrangörer samtala om hur vi ska tänka kring Tyst Teater i framtiden och hur vi kan stärka dövas kultur, säger Josette

I höst kommer en stor internationell produktion, *Odyssén*, en present till firandet av de 30 åren. Den 3 oktober blir det premiär. Förutom Tyst Teaters egna skådespelare kommer flera aktörer från andra länder att delta. Det blir ett spännande samarbete. På scen ska de använda både det svenska och det internationella teckenspråket.

Josette har kontrakt med Tyst Teater fram till 2008. Hela tiden reflekterar hon över sitt jobb, och undrar om hon gör rätt saker för dövsamhället.

– Jag gör kanske en del personer nervösa, och jag tror en del tycker jag går för långt. Men jag har inget annat val än att arbeta för det jag tror på! säger Josette Bushell-Mingo.

TEXT: LENNART TJÄRNSTRÖM

FOTO: RIKSTEATERN OCH LENNART TJÄRNSTRÖM

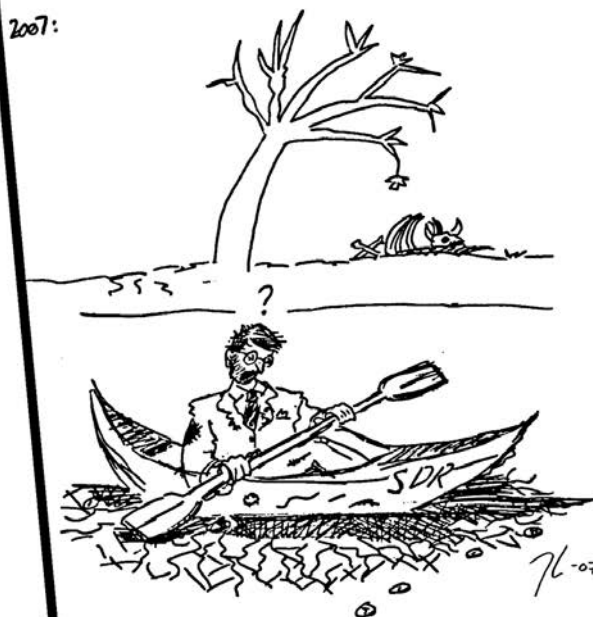

En lysande karriär

Josette Bushell-Mingo, skådespelerska, regissör, sedan 2005 konstnärlig ledare för Tyst Teater. Född 1964 i London. Gift och två barn. Hon var med och grundade Push, en organisation som arbetar med att öka mångfalden hos de stora brittiska kulturinstitutionerna och som stöttar svarta artister inom brittisk scenkonst. Hon har arbetat på The Royal Shakespeare Company, Royal National Theatre och Young Vic. Hon har vunnit två "TMA Awards" (Theatrical Management Association) för "bästa skådespelerska", det brittiska konstrådet "Decibel Award" och varit nominerad till det prestigefyllda Olivier-priset för såväl "bästa musikalskådespelerska" som för "Outstanding Musical Produktion".

ILLUSTRATION:
TOMAS LAGERGREN

Offer för växthuseffekten...?

Vinnare i DT:s jultävlingar

De tre först öppnade
rätta lösningarna till
Julkrysset var insända
av:

Dan Hedvall, Växjö,
Anita Bodin, Grönahög,
Vilma Thorman, Borås

De tre första öppnade
rätta lösningarna till
Tipselvan var insända
av:

Torvald Erlandsson, Växjö,
Aida Motiv, Sundbyberg,
Eva Karlsson, Uppsala

Rätt rad: 2 1 2 X 2 1 X 2 2 1 2

Grattis! Vinnarna får bokpriser via posten.

Mer textad TV

– Det är glädjande att den nya borgerliga majoriteten i kulturutskottet nu höjer ambitionsnivån vad gäller textade TV-program. Det ökar möjligheten för personer med hörselnedsättning att kunna ta del av ett större TV-utbud.

Det säger Anita Brodén (fp), riksdagsledamot för Norra Älvsborg, med anledning av att kulturutskottet beslutat att 65 procent av TV-sändningarna med svenskt ursprung ska textas redan 2009. Brodén har tidigare motionerat i frågan. För 600.000 personer i vårt land med hörselnedsättning är det ett välkommet besked, och även för många invandrare.

– Vi börjar nu närma oss andra länder som haft en hög ambitionsnivå, men ska inte slå oss till ro förrän också regionala program textas, säger Anita Brodén.

Inget äldreboende för döva i Piteå

I en gemensam motion föreslog folkpartiet, miljöpartiet, centern, moderaterna, kristdemokraterna, sjukvårdspartiet och vänsterpartiet att ett särskilt boende för äldre döva och hörselskadade skulle byggas i Piteå.

Men socialnämnden avslår motionen med motiveringen att behovet är för litet. Nämnden påpekar att det i Piteå kommun f.n. finns 20 personer som är döva eller gravt hörselskadade.

Av dessa är endast fem över 65 år. I Piteå finns på två äldreboenden 8–10 anställda som gått utbildning i teckenspråk. Därmed finns en viss kompetens i att kommunicera med döva/hörselskadade.

(KÅLLA PT)

Matutbildning för teckenspråkiga föräldrar!

Tips, idéer och inspiration att laga god och nyttig mat hemma.

Vad är god och nyttig mat? Hur lagar man den? Det får du lära dig på denna utbildning! Du får också prova på att baka gott bröd på ett enkelt och roligt sätt.

Som förälder är det viktigt att förstå vad barn behöver äta och mår bra av. Då kan du också lättare välja rätt livsmedel när du handlar och ska laga mat.

Utbildningen består av sex kurstillfällen – varje tillfälle är tre timmar långt. Vi kommer både att prata om och laga mat tillsammans.

Under hela utbildningen finns tolk.

Utbildningen är gratis. Du betalar bara för livsmedlen.

När vi fått in alla anmälningar hör vi av oss till dig med mer information om tid och plats. Utbildningarna kommer att genomföras på 10 olika platser i Sverige under våren 2007. Hushållningssällskapets matkonsulter kommer att vara lärare på utbildningen. De har lång erfarenhet av vad som är bra mat för både barn och vuxna. Det kommer att anordnas en utbildning i närheten av där du bor så snart vi fått in tillräckligt många anmälningar.

Var med du också! Fyll i intresseanmälan.

För mer information och intresseanmälan, kontakta:

Margareta Frost-Johansson
Hushållningssällskapet Väst
Box 17, 462 21 Vänersborg
Tel: 0521-72 55 60/SMS: 070 - 540 74 75
Fax: 0521-72 55 99
E-post: margareta.frost@hush.se

Detta rikstäckande projekt genomförs av Hushållningssällskapen i samarbete med Sveriges Dövas Riksförbund på uppdrag av Allmänna Arvsfonden.

Intresseanmälan – Matutbildning för teckenspråkiga föräldrar

Namn _____

Gatuadress _____

Postadress _____

Kommun _____

Telnr _____ E-post _____

Vilken kurstid är bäst för dig?

☐

vardagar, dagtid

☐

vardagar, kvällstid

☐

lördag/söndag, dagtid

☐

lördag/söndag, kvällstid

MAT

God fortsättning på 2007!

